

AKADEMSKI LIST

ISSN 3043-7504 [TISAK]
ISSN 3044-2044 [ONLINE]

Novine Sveučilišta u Zagrebu

Siječanj 2026. | Broj 22

PROGRAMSKI UGOVOR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU KAO JAMSTVO STABILNOG I ODRŽIVOG FINANCIRANJA

KULTURA

MUZA
Rođendan
umjetnosti

24

VIJESTI

Kineziološki fakultet
proslavio
66. obljetnicu

26

IZ STUDENTSKOG ŽIVOTA

Sjajan uspjeh
studenata ekonomije
Sveučilišta u Zagrebu

30

Uspješno završen
projekt u suradnji
s američkim
sveučilištima Penn
State i NYU

STR. 17

MLADI U EU:
STAŽIRANJE U EU PARLAMENTU
ZA NAS JE BILO NEPROCJENJIVO
ISKUSTVO!

STR. 19

SVEČANA DODJELA
UGOVORA U SKLOPU
PROJEKTA DIGITALNE,
INOVATIVNE I ZELENE
TEHNOLOGIJE – **DIGIT**

STR. 7

PROGRAMSKI UGOVOR Sveučilišta u Zagrebu

kao jamstvo stabilnog i održivog financiranja
– zajednički uspjeh Uprave Sveučilišta
i uprava sastavnica

PIŠE: Sveučilište u Zagrebu
SNIMIO: Branko Nad

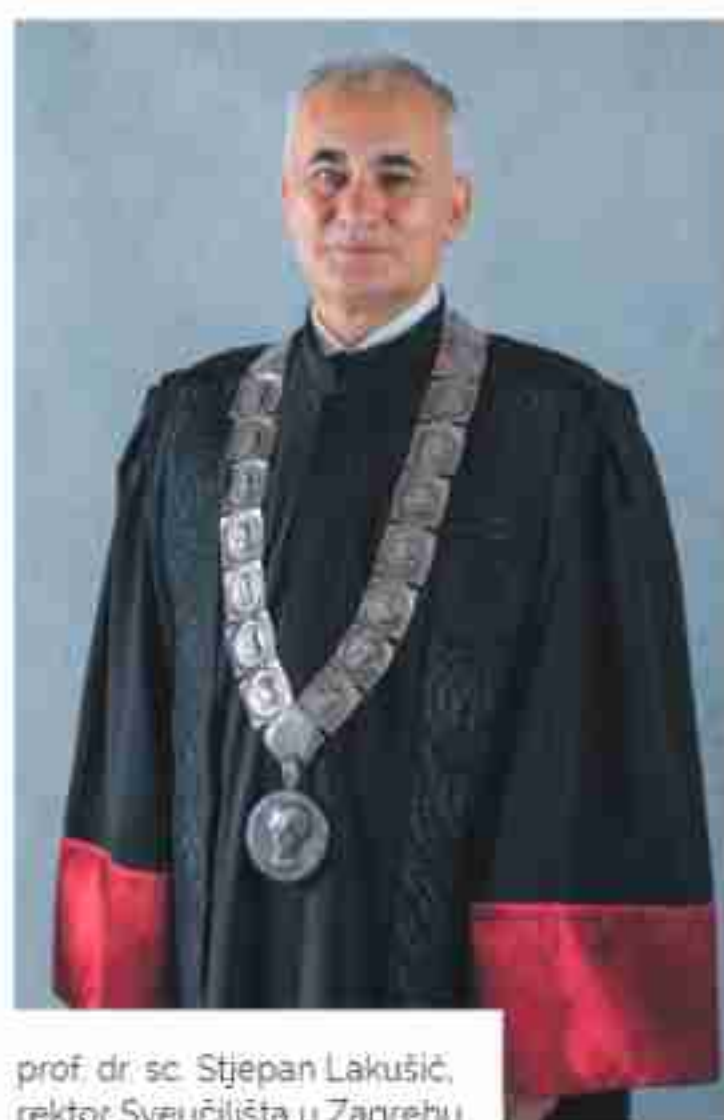
Na svečanoj sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu, održanoj 5. studenoga 2025. povodom obilježavanja Dana Sveučilišta u Zagrebu i početka 357. akademske godine, potpisan je Programski ugovor Sveučilišta u Zagrebu za programsko razdoblje ak. god. 2025./2026. – ak. god. 2028./2029. (dalje: Programski ugovor ili Ugovor). Programski ugovor potpisali su ministar prof. dr. sc. Radovan Fuchs u ime Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih (dalje: Ministarstvo ili MZOM) i rektor prof. dr. sc. Stjepan Lakušić u ime Sveučilišta u Zagrebu (dalje: Sveučilište ili SuZG).

Ministar znanosti, obrazovanja i mladih prof. dr. sc. Radovan Fuchs i rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić potpisali Programski ugovor za četverogodišnje razdoblje

Potpisivanje
Programskog
ugovora, koji jamči
četverogodišnju
financijsku izvjesnost,
povijesni je iskorak u
financiranju Sveučilišta
u Zagrebu od resornog
ministarstva

prof. dr. sc. Stjepan Lakušić,
rektor Sveučilišta u Zagrebu

va Uprave Sveučilišta: rektorom prof. dr. sc. Stjepanom Lakušićem, prorektorom za organizaciju, infrastrukturni razvoj i ljudske potencijale prof. dr. sc. Tiborom Pentekom i prorektorom za znanost, istraživanje i poslijediplomske studije prof. dr. sc. Dubravkom Majetićem.

1. Rektore Lakušiću, možete li nam ukratko opisati kako ste se osjećali kada ste 5. studenoga 2025. na svečanoj sjednici Senata, u ime Rektorskoga zbora Republike Hrvatske, sedmero prorektora, 34 dekanica i dekana i više od 500 uzvanika, zajedno s ministrom Fuchsom potpisali Programski ugovor za sljedeće četiri godine?

Sve su dekanice i dekani fakulteta i umjetničkih akademija od samog početka, kontinuirano, bili aktivno i vrlo intenzivno uključeni u pregovaranje te su tijekom toga gotovo jednogodišnjeg postupka dali velik i značajan doprinos potpisivanju kvalitetnog Programskog ugovora na korist i dobrobit čitavog Sveučilišta i svake pojedine sastavnice, na čemu im i ovim putem iskreno i od srca zahvaljujem.

rektor Lakušić

Programskim se ugovorom, koji se sastoji od ukupno 35 dijelova – 34 dijela programskog ugovora pojedine sastavnice Sveučilišta i dijela programskog ugovora Rektorata Sveučilišta, u sljedeće četiri akademske godine financiraju osnovna, razvojna i izvedbena proračunska komponenta rada Sveučilišta. Ukupna četverogodišnja vrijednost svih triju proračunskih komponenti Programskoga ugovora iznosi nešto više od 1.815.500.000 eura, ili prosječno nešto više od 453.875.000 eura godišnje.

U povodu potpisivanja Programskog ugovora, a po uplaćenim prvim ratama za njegove sve tri proračunske komponente, razgovarali smo s trojicom člano-

Programski ugovor je, to na početku moram posebno naglasiti, potpisan nakon skoro jednogodišnjeg složenog postupka razgovaranja i pregovaranja s našim resornim ministarstvom. Uprava Sveučilišta je, zajedno s upravama svih fakulteta i umjetničkih akademija Sveučilišta, tom poslu, koji je po meni bio ključni izazov za čitavo Sveučilište u ak. god. 2024./2025., pristupila izuzetno odgovorno, pažljivo, studiozno i analitički. Dugotrajan i zahtjevan postupak programskog pregovaranja okrunjen je 5. studenoga 2025. potpisivanjem kvalitetnog Programskog ugovora. Radi se o povijesnom iskoraku po pitanju proračunskog financiranja Sveučilišta u Zagrebu.

U tom sam trenutku osjećao zadovoljstvo jako dobro odrađenim poslom, ponos jer je jedan veliki izazov uspješno doveden do kraja, radost jer je u velikoj mjeri postignut cilj koji smo si na početku programskog pregovaranja kao Uprava Sveučilišta zacrtali, ali i obvezu i odgovornost jer slijedi faza provedbe Programskog ugovora u kojoj će Sveučilište, kao i u fazi programskog pregovaranja, biti podrška, potpora i pomoć svojim sastavnicama.

2. Rektore, sada nam to možete reći, jeste li, s obzirom na to da je programsko pregovaranje „palo“ baš u akademsku godinu koja prethodi akademskoj godini u kojoj se bira rektor Sveučilišta u Zagrebu, vjerovali da Vi i Vaša

Uprava možete ispregovarati kvalitetan Programski ugovor za čitavo Sveučilište i da ćete u postupku pregovaranja imati punu potporu baš svih dekanica i dekana sastavnica Sveučilišta?

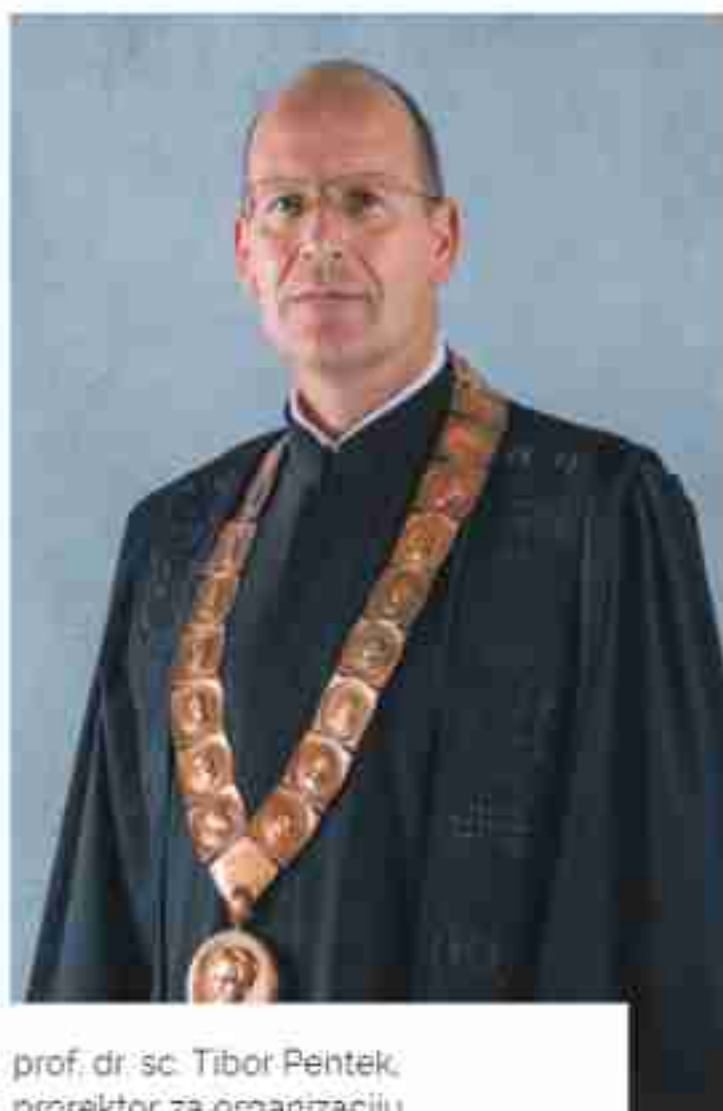
Nisam razmišljao o dobrom ili lošem „tajmingu“ za programsko pregovaranje. Mislim da ni za jedan važan posao ne postoji dobar ili loš „tajming“. Važan posao treba kvalitetno odraditi, a za to je potrebna dobra, sustavna priprema i dobar tim suradnika. Programsko pregovaranje sam shvatio kao važan izazov koji treba uspješno odraditi i potpisati kvalitetan Programski ugovor kojim će zadovoljne biti sve naše 34 sastavnice. Da bi se u tome uspjelo, znao sam da moramo biti spremni jer se jedino tako može postići dobar rezultat.

U timu Sveučilišta koji je pregovarao s Ministarstvom uz mene su bila dvojica prorektora: prorektor Pentek i prorektor Majetić, čiji su resursi povezani s ljudskim potencijalima i znanstvenim istraživanjima, a upravo se o tim temama najviše razgovaralo u programskom pregovaranju. Oni su, zajedno sa zaposlenicima stručnih službi Rektorata, prije samog programskog pregovaranja s Ministarstvom, obavili pripremne sastanke s upravama sastavnica Sveučilišta i njihovim stručnim službama, a sve u cilju prikupljanja svih potrebnih podataka i usuglašavanja dijela programskog ugovora pojedine sastavnice, koji u konačnici – njih 34 – i dio programskog ugovora Rektorata čine Programski ugovor čitavoga Sveučilišta.

Sve su dekanice i dekani naših sastavnica, koji su od samoga početka putem pripremnih sastanaka Uprave sveučilišta i uprava sastavnica, kao i posebnih tematskih sastanaka Uprave Sveučilišta s dekanicama i dekanima fakulteta i umjetničkih akademija Sveučilišta, iako su se u javnom prostoru, pojavile i drugačije tvrdnje, bili uključeni u sve unutar sveučilišne aktivnosti i bili pravodobno informirani o svim aktivnostima programskog pregovaranja.

Čitavo sam vrijeme programskog pregovaranja imao osjećaj snažnog povjerenja čelnictva sastavnica u čelnictvo Sveučilišta, ali i obratno. Sve su dekanice i dekani, kao i njihove prodekanice i prodekani, pružili punu potporu programskom pregovaranju, na čemu im i ovom prilikom još jednom od srca zahvaljujem. Bez potpore i pune suradnje uprava sastavnica s Upravom Sveučilišta ne bi bilo moguće privesti programsko pregovaranje kraju, a kamoli potpisati kvalitetan Programski ugovor.

Često su mi tijekom postupka programskog pregovaranja znali reći da se previše unosimo i dajemo u programsko pregovaranje, a da će na kraju biti onako kako odluči Ministarstvo. Nismo se slagali s takvim razmišljanjima jer svakom poslu pristupamo s velikim žarom i energijom. Naime, sveučilišta stvaraju kreatore naše budućnosti i svi zajedno moramo raditi na tome da studentima, budućim kreatorima budućnosti, pružimo najbolje moguće obrazovanje te da ih potičemo kako bi mogli doprinijeti napretku i razvoju društva. To se može ostvariti jedino ako naši fakulteti i umjetničke akademije imaju dostatno financiranje svih svojih djelatnosti.

prof. dr. sc. Tibor Pentek, prorektor za organizaciju, infrastrukturni razvoj i ljudske potencijale Sveučilišta u Zagrebu

3. Prorektore Pentek, Vi ste, uz prorektora Majetića, činili najuži tim Sveučilišta koji je, zajedno s rektorom, gotovo godinu dana razgovarao i pregovarao s Ministarstvom. No, prije ili tijekom razgovaranja i pregovaranja s Ministarstvom, Vi i prorektor Majetić imali ste sastanke s upravama sastavnica Sveučilišta radi usuglašavanja iznosa osnovne proračunske komponente dijela programskog ugovora svake sastavnice. Možete li nam reći koji je bio cilj održavanja tih sastanaka, kako su oni izgledali, koliko su trajali...?

Prorektor Majetić i ja smo, zajedno sa zaposlenicima stručnih službi Rektorata, u cilju dobivanja što kvalitetnijih podataka za pregovaranje s Ministarstvom i u cilju iznalaženja i uvažavanja svih realnih osnovnih troškova nastave, znanstvene, odnosno umjetničke, stručne i druge djelatnosti sastavnica, koji su prihvatljivi za financiranje sredstvima osnovne proračunske komponente programskog ugovora, održali više od 60 sastanaka s upravama sastavnica i zaposlenicima njihovih stručnih službi.

Uprave sastavnica su, zajedno s jednim do dva zaposlenika svojih stručnih službi, dolazili na najmanje jedan, neke na dva, neke na tri, a poneke i na četiri sastanka s Upravom Sveučilišta u Rektorat. Sastanci su trajali u prosjeku oko sat i pol, no neki su sastanci trajali i do dva i pol sata. Uprave sastavnica su na sastanke dolazile dobro pripremljene, s popunjenim tablicama koje smo im prethodno poslali i s detaljnom rashčlambom svih osam (sedam) grupa i njima pripadajućih podgrupa troškova osnovne proračunske komponente. Dodatno se raspravljalo i o Planu upravljanja ljudskim potencijalima u programskom razdoblju svake pojedine sastavnice, a koji je bio dio Plana upravljanja ljudskim potencijalima Sveučilišta.

Na ovaj su način sve sastavnice, od samoga početka programskog razgovaranja i pregovaranja Sveučilišta s Ministarstvom, bile aktivno uključene u postupak pregovaranja. Iznosi osnovne proračunske komponente, usuglašeni na sastancima Uprave Sveučilišta i uprava sastavnica, jasno su, kao dio

Svim dekanicama i dekanima, prodekanicama i prodekanima, ali i voditeljima stručnih službi sastavnica i stručnih službi Rektorata koji su sudjelovali na sastancima Uprave Sveučilišta s upravama sastavnica, a u cilju usklađivanja iznosa osnovne proračunske komponente dijela programskog ugovora pojedine sastavnice, još jednom zahvaljujem na razumijevanju, toleranciji, strpljivosti, pripremljenosti, kolegijalnosti i ustrajnosti, što je sve zajedno dovelo do potpisivanja kvalitetnog Programskog ugovora.

prorektor Pentek

ukupne osnovne proračunske komponente Sveučilišta, prezentirani Ministarstvu.

Rasprave na sastancima znale su biti prilično žive i dinamične, no uvijek na akademskoj razini i u cilju iznalaženja što boljeg, argumentiranog i održivog rješenja za samu sastavnicu, ali istovremeno vodeći računa o prihvatljivosti istoga za Ministarstvo.

4. Kako Vi, prorektore Pentek, općenito gledate na aktualni model programskog financiranja javnih visokih učilišta (dalje: JVU) u Republici Hrvatskoj?

Aktualni model programskog financiranja JVU-a, u kojem se financiraju tri proračunske komponente – osnovna, razvojna i izvedbena, predstavlja značajno unaprijeđenje dosadašnjeg „programskog“ financiranja, no još je daleko od optimalnog modela programskog financiranja JVU-a. Najveća je prednost aktualnog modela programskog financiranja financijska izvjesnost u programskom razdoblju od četiri godine.

Novi model programskog financiranja JVU-a tek je prvi, ali iznimno važan i značajan korak k još boljem i kvalitetnijem, svakako u svim proračunskim komponentama izdašnjem, a u konačnici i optimalnom modelu programskog financiranja, koji će osigurati dostatna sredstva za nesmetano obavljanje svih djelatnosti JVU-a te njihov razvoj, napredak i prosperitet.

prorektor Pentek

Aktualni model programskog financiranja doživljavam kao prvi korak k puno izdašnjem programskom financiranju, možda već u drugom programskom ciklusu, onom od ak. god. 2029./2030. do ak. god. 2032./2033., a o kojem će se pregovarati tijekom ak. god. 2028./2029.

Osnovna proračunska komponenta optimalnog modela programskog financiranja mora u cijelosti osigurati realan i financijski dostatan iznos za održivo financiranje osnovne/temeljne nastavne, znanstvene, odnosno umjetničke i stručne djelatnosti JVU-a.

Razvojna i izvedbena proračunska komponenta optimalnog modela programskog financiranja trebale bi pak omogućiti daljnji razvoj i napredak hrvatskih JVU-a te njihovo snažnije pozicioniranje u europskim okvirima. Maksimalni iznosi razvojne i izvedbene proračunske komponente od 20 posto i 10 posto osnovne proračunske komponente dobro su zamišljeni, ali su u realizaciji oskudni.

5. Podloga za aktualni model programskog financiranja su Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/2022; dalje: Zakon ili ZVOZD) i Uredba o programskom financiranju javnih visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta u Republici Hrvatskoj (NN 78/2023; dalje: Uredba). Kakvo je, prorektore Pentek, Vaše mišljenje o navedenim aktima? Jesu li ovi akti dovoljno kvalitetni za praćenje i izvješćivanje o provedbi programskih ugovora u tekućem programskom razdoblju, odnosno jesu li ZVOZD i Uredba dovoljno kvalitetni za novi ciklus programskog pregovaranja, koji za neke JVU-e i JZI-e slijedi već za dvije godine?

Aktualni model programskog financiranja počiva na ZVOZD-u i na Uredbi.

Mišljenja sam da je došlo vrijeme za pokretanje postupka izmjena i dopuna ZVOZD-a, o čemu je već nekoliko puta bilo raspravljano na Rectorskom zboru Republike Hrvatske. Ministarstvo i akademska zajednica trebaju partnerski sjesti za stol, realno sagle-

S obzirom na mnoge uočene nedostatke i slabosti tijekom primjene i ZVOZD-a i Uredbe ZVOZD-a u razdoblju dužem od tri godine, a Uredbe u razdoblju dužem od dvije i pol godine – oba akta, što skorije, trebaju doživjeti promjene: ZVOZD izmjene i dopune, a Uredba svoju potpuno novu inačicu. Nakon što predlagatelj ovih akata inicira promjene, iste u partnerskom odnosu treba donijeti resorno ministarstvo i akademska zajednica.

prorektor Pentek

dati sve nedostatke Zakona te nakon argumentirane rasprave zajedno predložiti inačicu koja će biti stavljena u savjetovanje s javnošću. Sve prijedloge iz savjetovanja s javnošću treba dobro pročitati, a sve dobre prijedloge uključiti u završnu inačicu izmijenjenog i dopunjenog ZVOZD-a. Nadam se i vjerujem da ćemo, u interesu visokog obrazovanja i znanosti u Republici Hrvatskoj, do kraja ove godine imati izmijenjen i dopunjen ZVOZD, i to u proceduri koja priliči akademskoj zajednici i Ministarstvu.

Uredba je donesena na temelju članka 99. stavka 8. ZVOZD-a i u cijelosti proizlazi iz dijela sedmog Zakona pod nazivom Financiranje visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti, a posebno iz članaka 99., 100., 101., 102. i 103. S obzirom na to da Uredba proizlazi iz Zakona koji smo već ocijenili nedovoljno kvalitetnim, Uredba ne može biti ocijenjena kvalitetnom. Tijekom programskog pregovaranja Ministarstva i Sveučilišta na gotovo svakom sastanku nailazili smo na nelogičnosti, nedostatke i manjkavosti u ovom aktu.

Moram naglasiti da je Sveučilište već tijekom savjetovanja s javnošću o Uredbi dalo niz detaljno i precizno obrazloženih prijedloga njezina unaprjeđenja, no od svih prijedloga Sveučilišta nije uvažen nijedan. Sveučilište je otišlo i korak dalje te je tijekom već spomenutog postupka savjetovanja s javnošću izradilo svoj, novi prijedlog uredbe – Uredba Sveučilišta, te isti kroz javnu raspravu i putem e-pošte poslalo predlagatelju, no isti od strane Ministarstva nije razmatran.

Iz navedenog proizlazi da bi žurno, odmah, trebalo pristupiti izradi potpuno nove Uredbe.

6. Prorektore Pentek, kako Vi ocjenjujete Programski ugovor Sveučilišta u Zagrebu? Neki izvan Sveučilišta misle da je Sveučilište dobilo previše sredstava, a neki unutar Sveučilišta smatraju da je Sveučilište dobilo premalo sredstava. Postoje mišljenja da sredstva nisu dobro raspodijeljena po proračunskim komponentama.

Programski ugovor Sveučilišta u Zagrebu ocjenjujem kao najkvalitetniji mogući koji je mogao biti potpisan u trenutnim okolnostima. Želje i potrebe Sveučilišta bile su nešto veće, posebice one u okviru razvojne i izvedbene pro-

računske komponente, no maksimalne mogućnosti Ministarstva su u ovom trenutku bile upravo onakve kakve se mogu iščitati iz Ugovora. Sveučilište u Zagrebu pristupilo je programskom pregovaranju jako dobro pripremljeno, s kvalitetnim podacima i snažnim argumentima te je pregovaranje završilo prilično uspješno.

Sveučilište u Zagrebu je do sada putem „programskog” financiranja, ako isto shvatimo u najširem smislu, dobivalo oko 32.500.000 eura godišnje. Sveučilište samo na temelju osnovne proračunske komponente Programskog ugovora (bez troška plaće i materijalnih prava zaposlenika) sada dobiva 40.000.000 eura godišnje (u prvoj godini Programskog ugovora). Radi se o povećanju od više od 23 posto. Pri tome svakako treba uzeti u obzir da je u dosadašnje „programsko” financiranje uključen i iznos od oko 9.700.000 eura koji je prema ponudi Ministarstva trebao biti prebačen u razvojnu i izvedbenu proračunsku komponentu. Tako je realno povećanje programskog financiranja u dijelu osnovne proračunske komponente Programskog ugovora (bez troška plaće i materijalnih prava zaposlenika) oko 75 posto.

Sveučilište smatra da je Programskim ugovorom trebalo dobiti još više sredstva u svim proračunskim komponentama, a posebno u razvojnoj i izvedbenoj. Ako svoje zadovoljstvo mogu procijeniti u postotcima, zadovoljan sam oko 85 posto. Bio bih potpuno za-

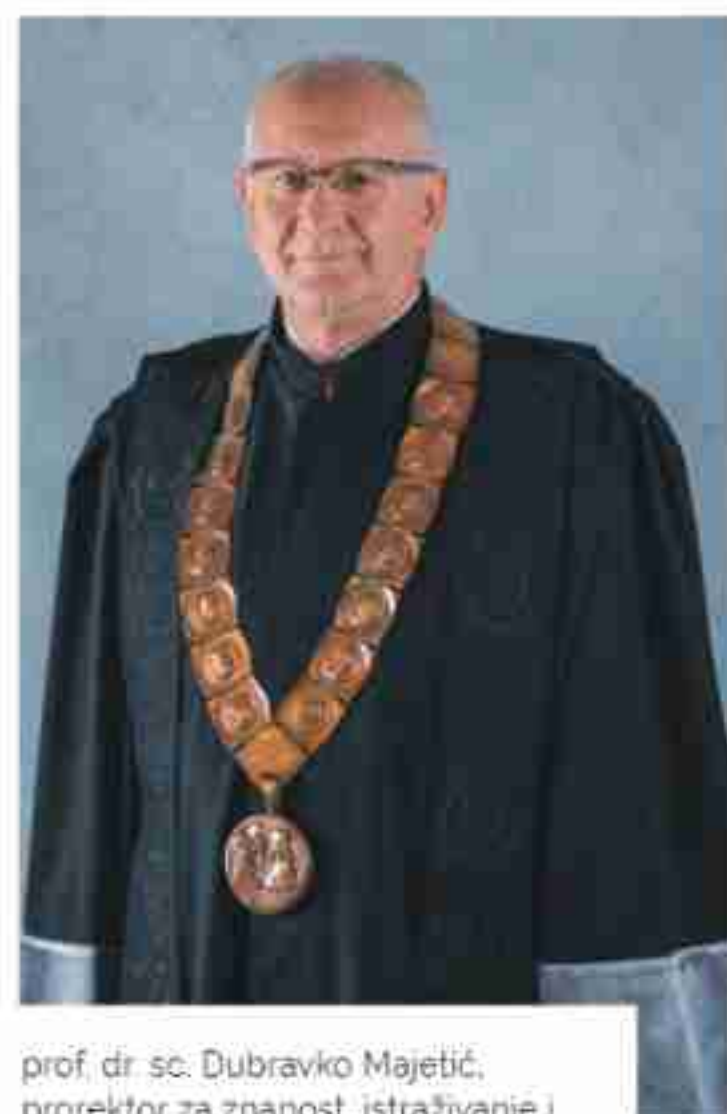
U danim smo okolnostima ispregovarali maksimalno kvalitetan Programski ugovor. Sve su sastavnice Sveučilišta kroz Programski ugovor, u svim njegovim proračunskim komponentama, dobile značajno veće iznose negoli dosadašnjim „programskim” financiranjem.

prorektor Pentek

dovoljan da smo u osnovnoj proračunskoj komponenti (bez troška plaće i materijalnih prava zaposlenika) dobili 10 – 15 posto više sredstava godišnje, a u razvojnoj i izvedbenoj proračunskoj komponenti ukupno godišnje oko 15 posto od iznosa osnovne proračunske komponente.

Sve su sastavnice Sveučilišta putem programskog financiranja kroz Programski ugovor dobile značajno veće iznose negoli dosadašnjim „programskim” financiranjem, ali ipak nešto manje iznose negoli su s punim pravom tražile. Smatram da su uprave svih sastavnica zadovoljne svojim dijelom Programskog ugovora.

Ne treba smetnuti s uma da je Sveučilište u programskom razdoblju ispregovaralo 600 novih radnih mjesta. To je trošak koji tereti osnovnu proračunsku komponentu, ali se s punim pravom može smatrati razvojem Sveučilišta s obzirom na to da su ljudski potencijali za razvoj nesumnjivo najvažniji.

prof. dr. sc. Dubravko Majetić,
prorektor za znanost, istraživanje i
poslijediplomske studije Sveučilišta
u Zagrebu

7. Prorektore Majetiću, razvojna i izvedbena proračunska komponenta prema članku 10. stavku 4. Uredbe može iznositi do 20 posto, odnosno do 10 posto iznosa osnovne proračunske komponente Programskog ugovora. Ukupan iznos razvojne i izvedbene proračunske komponente Programskog ugovora Sveučilišta za prvu godinu njegova važenja iznosi oko 6 posto, a mogao bi biti do 30 posto. Kako to komentirate?

Razvojna i izvedbena proračunska komponenta svakako su jako važne komponente Programskog ugovora jer su jamstvo daljnjeg razvoja, napretka i prosperiteta Sveučilišta. Ukupan iznos razvojne i izvedbene proračunske komponente Programskog ugovora za prvu godinu njegova važenja iznosi tek oko 6 posto. To je značajno manje od maksimalnog iznosa koji je mogao biti do 30 posto iznosa osnovne proračunske komponente Ugovora. Upravo su razvojna i izvedbena proračunska komponenta Ugovora najmanje izdašno financirane proračunske komponente, što je i razumljivo.

Naime, s obzirom na spoznaju da su ukupna sredstva za programsko financiranje kojima je raspolagalo Ministar-

stvo bila ograničena, primarni je cilj programskog pregovaranja bio sastavnicama osigurati što dostatnija sredstva za obavljanje njihovih osnovnih/temeljnih djelatnosti: nastave, znanosti, odnosno umjetnosti, i dr. Osnovna proračunska komponenta s jedne te razvojna i izvedbena komponenta s druge strane funkcionirale su kao spojene posude. Dodatno, oslobađanjem dijela vlastitih sredstava sastavnica, ostvarenih na tržištu, koja su sastavnice do sada morale koristiti za pokrivanje osnovnih/temeljnih troškova svojih osnovnih djelatnosti, a koji se sada pokrivaju iz osnovne proračunske komponente, ista se mogu preusmjeriti u razvoj sastavnica.

Ipak, s obzirom na to da u dosadašnjem „programskom” financiranju nije bilo razvojne i izvedbene komponente, onda iznos od oko 32.807.000 eura za razvojnu i iznos od oko 61.309.000 eura za izvedbenu proračunsku komponentu u četverogodišnjem programskom

U ovom su programskom ciklusu prvi put ispregovarana sredstva za razvojnu i izvedbenu proračunsku komponentu u ukupnom iznosu od oko 94.116.000 eura. Jedan od važnijih ciljeva u programskom pregovaranju za idući ciklus programskog financiranja svakako će biti povećanje ukupnog iznosa razvojne i izvedbene proračunske komponente na bar 15 – 20 posto iznosa osnovne proračunske komponente.

prorektor Majetić

razdoblju, ili ukupno 94.116.000 eura za izvedbenu i razvojnu proračunsku komponentu u programskom razdoblju odnosno iznos od 23.529.000 eura zajedno za razvojnu i izvedbenu proračunsku komponentu prosječno godišnje ipak smatramo značajnim.

8. Možete li nam, prorektore Majetiću, objasniti raspodjelu sredstava iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (dalje: NPOO) u iznosu od oko 13.000.000,00 eura godišnje u okviru izvedbene proračunske komponente Programskog ugovora te raspodjelu ostatka sredstava iz razvojne i izvedbene proračunske komponente Programskog ugovora po

Kriterij raspodjele sredstava za znanstvenoistraživačke institucionalne projekte po sastavnicama bio je broj zaposlenika na znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim znanstvenim, umjetničkim, nastavnim i suradničkim radnim mjestima, uzimajući u obzir ekvivalent punog radnog vremena, a kriterij raspodjele preostalih raspoloživih sredstava razvojne i izvedbene proračunske komponente po sastavnicama bio je njihov udjel u ukupnoj osnovnoj proračunskoj komponenti Programskog ugovora.

proroktor Majetić

sastavnicama Sveučilišta? Očekujete li probleme pri provedbi znanstvenoistraživačkih institucionalnih projekata?

Od ukupnog četverogodišnjeg iznosa izvedbene proračunske komponente, oko 52.000.000 eura odnosi se na sredstva iz NPOO-a kojima su financirani znanstvenoistraživački institucionalni projekti, što je direktno ulaganje u znanstvena i umjetnička kompetitivna istraživanja. Ova su sredstva raspodijeljena svim sastavnicama Sveučilišta na temelju broja njihovih zaposlenika na znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim znanstvenim, umjetničkim, nastavnim i suradničkim radnim mjestima, uzimajući u obzir ekvivalent punog radnog vremena. Takvu smo podjelu smatrali najpravednijom jer se radi o prvom ciklusu programskog financiranja, i sve bi sastavnice, bez obzira na to iz kojega područja dolaze, na početku trebale imati istu priliku.

Sredstva razvojne i izvedbene proračunske komponente Programskog ugovora izvan NPOO sredstava u iznosu od oko 42.116.000 eura raspodijeljena su sastavnicama na temelju njihova udjela u ukupnoj osnovnoj proračunskoj komponenti Programskog ugovora. Raspoloživim sredstvima financira se 566 znanstvenoistraživačkih institucionalnih projekata koji su se kvalificirali na internim kompetitivnim natječajima sastavnica i Rektorata Sveučilišta. Ovdje treba naglasiti da su sastavnice imale pripremljene brojne kvalitetne projektne prijedloge za gotovo devet puta više sredstava, što jasno pokazuje da postoji potreba i interes za razvojnim projektima sastavnica.

Sve sastavnice Sveučilišta, neke u većoj, a neke u manjoj mjeri, imaju iskustva u vođenju znanstvenoistraživačkih projekata. Slična je situacija i s voditeljima pojedinih znanstvenoistraživačkih institucionalnih projekata i njihovim timovima. Vjerujem da će sastavnice većinu izazova na koje naiđu pri provedbi znanstvenoistraživačkih projekata riješiti na razini sastavnice, a za sve izazove koje ne bude moguće riješiti na razini sastavnice, moći će se obratiti za pomoć Rektoratu Sveučilišta.

9. Proroktore Pentek, možete li nam nešto reći o samom tekstu Programskog ugovora, bez njegovih priloga? Naime, iako je to dokument na 12 stranica, na

njemu su pregovarački timovi radili gotovo do dana njegova potpisivanja. Imamo i provjerene informacije da su pregovori oko teksta Ugovora bili dosta „tvrđi“. Možete li to potvrditi ili opovrgnuti? Jeste li zadovoljni konačnom inačicom teksta Ugovora, što biste u njemu eventualno izmijenili?

Na tekstu Programskog ugovora pregovarački su timovi radili gotovo puna dva mjeseca. Smatram da smo pregovorima iznjedrili jedan kvalitetan dokument koji će biti dobra podloga za pripremu teksta Programskog ugovora za idući ciklus programskog financiranja.

Mogu potvrditi da su pregovori oko teksta Ugovora bili „tvrđi“, ali istovremeno i korektni, upravo onakvi kakvi pregovori, kada se pregovara o ovako važnoj temi i kada pregovaraju Ministarstvo znanosti i obrazovanja i najveće sveučilište u Republici Hrvatskoj – Sveučilište u Zagrebu, i trebaju biti. Obje su pregovaračke strane u pregovorima

Pregovori oko teksta Ugovora bili su „tvrđi“, ali istovremeno i korektni, upravo onakvi kakvi pregovori, kada se pregovara o ovako važnoj temi i kada pregovaraju Ministarstvo znanosti i obrazovanja i najveće sveučilište u Republici Hrvatskoj – Sveučilište u Zagrebu, i trebaju biti. Rezultat pregovora je kvalitetan dokument kojega se niti jedna ugovorna strana ne treba sramiti, a sve već sada vidljive slabosti i nedostatke, kao i slabosti i nedostatke koji će tek izaći na vidjelo tijekom primjene Ugovora, razriješit će se izmjenama i dopunama Ugovora.

proroktor Pentek

imale svoje jasno definirane stavove i mišljenja koja su precizno artikulirali, argumentirano prezentirali te dosljedno i uporno branili. Kroz veći broj sastanka pregovaračkih timova, koji su bili održavani u različitim formatima, kroz argumentirane rasprave na visokoj akademskoj i stručnoj razini te razumijevanje i prihvaćanje drukčijih mišljenja i stavova, tekst Programskog ugovora uspjeli smo unaprijediti i dovesti na kvalitativnu razinu koje se uistinu ne treba sramiti niti jedna ugovorna strana.

Tijekom pregovora predlagali smo nekoliko odredaba, njih ne više od pet-šest, koje, nažalost, niti nakon našeg upornog inzistiranja i obrazlaganja nisu uvrštene u konačnu inačicu Ugovora, no već se u prvih nekoliko mjeseci primjene Programskog ugovora pokazalo da bi najmanje tri-četiri spomenute odredbe bile iznimno korisne.

Spomenut ću ovdje samo dvije: prva je da se za Rektorat Sveučilišta, u svrhu vođenja, koordiniranja, praćenja, kontroliranja, administriranja, izvješćivanja i drugih aktivnosti na pripremi i provedbi Programskog ugovora, odobre dodatna sredstva, tako da se već ugovoreni godišnji iznos osnovne proračunske komponente Ugovora uvećava za 0,50 posto godišnje, a druga je puno fleksibilniji i životniji, a istovremeno financijski jednako ili manje vrijedan prijedlog u vezi s realizacijom Plana napredovanja i zapošljavanja na Sveučilištu (dalje: Plan) kod nerealiziranog zapošljavanja na radna mjesta, bez potrebe dodatnog ishoda suglasnosti Ministarstva za promjenom Plana.

Srećom, u skladu s člankom 13. Ugovora moguće su izmjene i dopune osnovnog Ugovora, a inicijativu za izmjene i dopune mogu dati obje ugovorne strane.

10. Potpisivanjem Programskog ugovora 5. studenoga 2025., a koji je na snagu stupio 1. listopada 2025., uspješno je završeno gotovo jednogodišnje programsko pregovaranje. Sada slijedi četverogodišnja faza provedbe Programskog ugovora. Iako je programsko pregovaranje bilo iznimno zahtjevno, vrlo je vjerojatno da će i provedbena faza Programskog ugovora donijeti brojne izazove. Rektore Lakušiću, kakve izazove očekujete i kako planirate na njih odgovoriti?

Sigurno će i faza provedbe Programskog ugovora, kao što je to bila i faza pregovaranja o Programskom ugovoru, biti iznimno zahtjevna i puna izazova. No, kada iza sebe imate dobro odrađeno programsko pregovaranje i kvalitetan Programski ugovor, a on takav uistinu jest, to je onda stabilna baza, temelj na kojemu možete graditi sve ostale faze.

Kada imate snažan tim svojih najbližih suradnika – proroktora, kada imate kvalitetne i motivirane zaposlenike u stručnim službama Rektorata i sastavnica, kada znate da imate potporu uprava fakulteta i umjetničkih akademija, onda s optimizmom i nadom gledate unaprijed, ne bojite se izazova koji slijede, nego odlučno, puni samopouzdanja

i vjere u sebe i svoje mogućnosti idete istima u susret.

Kao što sam istaknuo i u govoru nakon potpisa Programskog ugovora, ponovit ću i ovdje: „Akademska zajednica je mjesto gdje se različita znanja i perspektiva izražavaju u harmoniji, međusobno se nadopunjuju, ispravljaju i uravnotežuju. Svi mi u akademskoj zajednici moramo kontinuirano raditi na procesima koji će dovesti do učinkovite sinergije između institucija, a sve s ciljem da se bolje poštuje i razumije specifična svrha svake od njih. Kao pojedinci često se osjećamo nemoćnima pred izazovima koji se nalaze ispred nas. Međutim, ako djelujemo zajedno, kao što je to bilo tijekom programskog pregovaranja, možemo postići puno više. Na takav način kroz znanje, istraživanje i inovacije doprinosimo stvaranju boljeg društva.“

Iako smo svjesni da je potpisivanjem Programskog ugovora završena tek faza pregovaranja, koja je trajala godinu dana, potpuno smo svjesni da je pred nama faza provedbe Programskog ugovora koja traje četiri godine i koja će zasigurno biti još izazovnija od samog programskog pregovaranja. Uprava Sveučilišta će, kako je to činila i do sada, u kontinuiranoj, otvorenoj i iskrenoj suradnji s upravama sastavnica, pružati potporu i skrbiti o svojim sastavnicama. Nastavit ćemo njegovati i korektan odnos s resornim ministarstvom, koje nam je partner u provedbi Programskog ugovora.

rektor Lakušić

Sveučilište je bilo jako dobro pripremljeno za fazu pregovaranja o Programskom ugovoru, i to je dalo odličan rezultat. Sveučilište se dobro pripremlilo i za fazu provedbe Programskog ugovora, te vjerujem da će i to dati dobar rezultat. Tijekom provedbe Programskog ugovora Sveučilište će znati odgovoriti na sve izazove, a kojih će zasigurno biti.

Kao i u fazi programskog pregovaranja, Uprava Sveučilišta će u provedbenoj fazi Programskog ugovora brinuti o svim njegovim dijelovima – o njih 34, odnosno brinut će se o provedbi dijelova Ugovora na svim sastavnicama. Uprava Sveučilišta će, kako je to činila i do sada, osigurati stručnu i savjetodavnu potporu svojim sastavnicama, a u otvorenoj će i transparentnoj komunikaciji s Ministarstvom, kao svojim partnerom u provedbi Programskog ugovora, rješavati sve izazove na koje ćemo naići. ///

PREDBLAGDANSKI KONCERT SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Predblagdanski koncert Sveučilišta u Zagrebu

Glazbena večer spojila Bizeta, Broadway i Zagreb

Pod umjetničkim vodstvom Jože Haluze, orkestar je pokazao iznimnu muzikalnost i stilsku sigurnost, lako prelazeći iz dramatičnih opernih prizora u razigrane i emocionalno bogate brojeve iz mjuzikala

PIŠE I SNIMIO: Branko Nad

Svečana dvorana Sveučilišta u Zagrebu u petak navečer 19. prosinca bila je ispunjena do posljednjeg mjesta na predblagdanskom koncertu *Opera, opereta, mjuzikl...* u organizaciji Komornoga orkestra Sveučilišta u Zagrebu. Publika je uživala u raskošnom glazbenom programu koji je spojio klasičnu opernu literaturu s vedrinom operete i popularnošću mjuzikla, stvarajući ozračje istinske glazbene svečanosti uoči blagdana.

Pod umjetničkim vodstvom Jože Haluze, orkestar je pokazao iznimnu muzikalnost i stilsku sigurnost, lako prelazeći iz dramatičnih opernih prizora u razigrane i emocionalno bogate brojeve iz mjuzikala. Program je započeo ulomcima iz Bizetove *Carmen*, koji su već u prvim taktovima osvojili publiku energijom i prepoznatljivim melodijama.

Posebno topao prijem izazvali su ulomci iz operete *Mala Floramije* Ive Tijardovića, koji su donijeli dašak dalmatinskoga šarma i nostalgije, a brojevi iz mjuzikla *My Fair Lady* Fredericka Loewea i Alana Jaya Lerner publiku su povelili u svijet Broadwaya. Završni dio koncerta, izbor iz mjuzikla *Jal-*

ta, Jalta Alfija Kabilja i Milana Grgića, ispraćen je dugotrajnim pljeskom i vidljivim oduševljenjem nazočnih.

Značajan doprinos večeri dali su i gosti: **Umjetnička plesna škola Silvije Hercigonje**, koja je scenskim pokretom obogatala glazbene brojeve, te pjevački zbor studenata Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu *Lege artis*, čiji je nastup dodatno naglasio svečan i zajednički karakter događaja.

Glazbenu prilagodbu programa potpisuje Tomislav Uhlík, koji je vješto prilagodio raznoliki repertoar komornom orkestru, zadržavajući puninu zvuka i izražajnost originala. Uhlíkova nazočnost u prvim redovima auditorija posebno je razveselila i izvođače i publiku.

Predblagdanski koncert završio je u ozračju radosti i topline, potvrđujući kako Komorni orkestar Sveučilišta u Zagrebu uspješno spaja akademsku izvrsnost s otvorenosti prema široj publici. Slobodan ulaz omogućio je da ova glazbena večer postane istinski dar gradu i njegovim građanima, a dugotrajan pljesak na kraju koncerta bio je najbolja potvrda uspjeha cijeloga događaja. ///

SVEČANA DODJELA UGOVORA
U SKLOPU PROJEKTA DIGITALNE, INOVATIVNE I ZELENE TEHNOLOGIJE – DIGIT

Ugovore je preuzelo i pet sastavnica Sveučilišta u Zagrebu

Svečana dodjela ugovora u sklopu poziva *Professionalization of Research Centers* važan je simbolični i operativni korak u provedbi DIGIT projekta, kojim se strateške reforme hrvatskoga istraživačkog sustava pretvaraju u konkretne projekte s jasnim očekivanjima, mjerljivim učincima i dugoročnom ambicijom jačanja znanstvene i inovacijske konkurentnosti Republike Hrvatske

PIŠE I FOTO: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih

U ponedjeljak 12. siječnja 2026. u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih održana je svečana dodjela ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru poziva *Professionalization of Research Centers*, koji se provodi u sklopu projekta *Digitalne, inovativne i zelene tehnologije – DIGIT*.

Tom je prigodom dodijeljeno ukupno 13 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, ukupne vrijednosti 5 milijuna eura, namijenjenih javnim visokoškolskim ustanovama i javnim istraživačkim institutima u Republici Hrvatskoj. Događaj je jedna od ključnih točaka u provedbi DIGIT projekta i u širem procesu modernizacije hrvatskoga sustava znanosti i istraživanja.

Za razliku od klasičnih natječajâ, usmjerenih ponajviše na

nabavu opreme ili izgradnju infrastrukture, poziv *Professionalization of Research Centers* fokusiran je na unutarnju transformaciju istraživačkih organizacija. Dodijeljena sredstva, koja se po pojedinom projektu kreću u rasponu od 60.000 do 350.000 eura, usmjerena su na jačanje upravljačkih, organizacijskih i financijskih kapaciteta istraživačkih centara radi povećanja njihove

učinkovitosti, dugoročne održivosti i otvorenosti prema suradnji s privatnim sektorom.

Svečanosti su nazočili i prof. dr. sc. Radovan Fuchs, ministar znanosti, obrazovanja i mladih, dr. sc. Hrvoje Meštrić, ravnatelj Uprave za znanost i tehnologiju i koordinator projekta DIGIT, te Todor Milchevski, predstavnik Svjetske banke, ključnoga međunarod-

nog partnera u osmišljavanju i provedbi projekta.

Ministar znanosti, obrazovanja i mladih prof. dr. sc. Radovan Fuchs istaknuo je kako ovaj poziv označava važan iskorak u načinu financiranja znanstvenih istraživanja, kao i važnost snažnijega povezivanja znanstvene izvrsnosti s gospodarstvom i društvenim potrebama. Upozorio je kako su velika ulaganja u infrastrukturu u proteklm godinama stvorila snažnu osnovu, ali da je cilj tih projekata osigurati njezino učinkoviti-je korištenje kroz inovacije, transfer tehnologije te razvoj zelenih i digitalnih rješenja.

Koordinator projekta DIGIT dr. sc. Hrvoje Meštrić naglasio je kako se ovim pozivom fokus stavlja na ljude, procese i profesionalno upravljanje istraživačkim centrima, a ne na novu opremu ili zgrade. Istaknuo je

prof. dr. sc. Radovan Fuchs, ministar znanosti, obrazovanja i mladih

Predstavnik Svjetske banke
Todor Milchevski

Koordinator projekta DIGIT
dr. sc. Hrvoje Meštrić

da su tijekom pripreme poziva prepoznati izazovi u području upravljanja, komercijalizacije i suradnje institucija s gospodarskim subjektima te da se od korisnika potpora očekuje dosljedna provedba planiranih aktivnosti, uz kontinuiranu komunikaciju s Ministarstvom i projektnim timom.

Predstavnik Svjetske banke **Todor Milchevski** rekao je da poziv predstavlja komplementaran pristup jačanju sustava znanosti i inovacija u Hrvatskoj, naglasivši da kvaliteta javnih ulaganja ne ovisi isključivo o iznosu uloženi sredstava, nego o tome kako se infrastrukturom upravlja, koliko se učinkovito ona koristi

i koliko je otvorena prema suradnji s gospodarskim subjektima i međunarodnom znanstvenom zajednicom.

Projekt *DIGIT – Digitalne, inovativne i zelene tehnologije* jedna je od najvažnijih nacionalnih razvojnih inicijativa u području znanosti, istraživanja i inovacija u posljednjem desetljeću. Provođi se uz potporu Svjetske banke, a usmjeren je na jačanje istraživačko-inovacijske sposobnosti Republike Hrvatske institucionalnim reformama, modernizacijom upravljanja i poticanjem suradnje između znanstvenog i poslovnog sektora.

Ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava u sklopu ovoga poziva preuzeli su za projekte svojih institucija prof. dr. sc. Renata Pecotić, dekanica Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Zrinka Rajić, dekanica Farmaceutsko-biokemijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Tomislav Matić, dekan Fakulteta elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dr. sc. David Matthew Smith, ravnatelj Instituta Ruđer Bošković, prof. dr. sc. Verica Dragović-Uzelac, dekanica Prehrambeno-biotehnološkoga

fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Marin Vodanović, dekan Stomatološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Zdenko Tonković, dekan Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Matko Erceg, dekan Kemijsko-tehnološkoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Vedran Bilas, dekan Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, izv. prof. dr. sc. Marko Šoštarić, dekan Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Lidija Tepeš Golubić, prodekanica za znanost, projekte i vanjsku suradnju Tehničkoga veleučilišta u Zagrebu, i izv. prof. dr. sc. Damir Kovačić u ime Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Splitu.

Svečana dodjela ugovora u sklopu poziva *Professionalization of Research Centers* važan je simbolični i operativni korak u provedbi *DIGIT* projekta, kojim se strateške reforme hrvatskoga istraživačkog sustava pretvaraju u konkretne projekte s jasnim očekivanjima, mjerljivim učincima i dugoročnom ambicijom jačanja znanstvene i inovacijske konkurentnosti Republike Hrvatske. ///

Dr. sc.

Zoran ČOGELJA

ALUMNUS RUDARSKO-GEOLOŠKO-NAFTNOGA FAKULTETA. JEDAN JE OD NAJVEĆIH STRUČNJAKA NAŠE NAFTNE INDUSTRIJE

RAZGOVARAO: Branko Nad
FOTO: Branko Nad i privatna arhiva

S više od tri desetljeća rada u naftnoj industriji, dr. sc. Zoran Čogelja je ime koje se uvažava kada se govori o energiji, rudarstvu, bušenju nafte i plina. Naravno, sve je krenulo sa studiranjem na Sveučilištu u Zagrebu na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu, pa me zanimalo može li se sjetiti koji je bio razlog da se upiše baš na tu nastavnicu zagrebačkoga sveučilišta.

- Kao mlad sam počeo raditi sezonski na benzinskim postajama INA-e u Šibeniku, i tad sam imao prvi doticaj s naftnim derivatima. Nakon završene srednje škole za kemijskog laboranta želja mi je bila nastaviti sa studijom ekonomije, a da istovremeno radim na benzinskoj postaji. Međutim, u Šibeniku u vremenu kad sam trebao odlučiti o studiranju, prestao je s radom studij ekonomije. Meni je i dalje bila želja studirati te mi je brat, koji je završavao studij građevinarstva u Zagrebu (a njegov studij smo smatrali „nadzemljem“), savjetovao da mi bilo mudro izabrati „struku pod zemljom“ i tako sam postao „naftaš“.

Kakve su vam uspomene na studentske dane, kojega se profesora i prijatelja nekako najviše sjećate?

- S profesorima s kojim sam najviše surađivao za vrijeme studija i nakon studija su vrhunski znanstvenici i stručnjaci. Nažalost, nekih od njih nisu više s nama. Akademik Mirko Zelić, profesor Srećko Čubrić, a od ostalih s kojima se povremeno čujem i vidam su profesori Krešimir Jelić, Josip Sečen, Bruno Saftić, Zdenko Krištofor, Zvonimir Hernitz... Svoj studentski život sam proveo u Studentskom domu Stjepan Radić na Savi, gdje sam upoznao i stekao vrhun-

ske kolege i prijatelje. Samo neke od njih ću spomenuti imenom: Vladislav, Mladen, Milan, Davor, Berislav, Dražen, Denis, Krešimir, Tonkica, Željka, Sandra, Maja... Tu sam upoznao i svoju suprugu Katicu, s kojom imam dvije prekasne kćeri, Janju Mariju i Tenu.

STRATEŠKI VAŽNA INSTITUCIJA U EUROPI

Na čelu ste udruge koja okuplja alumne RGN fakulteta. Koja je uloga te organizacije, na koje sve načine povezujete bivše studente i s kojim ciljem?

- Program rada udruge AMAC-RGNF dao sam na izornoj skupštini 16. veljače 2024., gdje sam izabran za predsjednika za mandatno razdoblje 2024. – 2028. S jasnom vizijom: povezivanje svih bivših studenata RGNF-a u Udruhu (proširenje članstva) i izgradnja uzajamnih odnosa suradnje između članova Udruge, unaprjeđivanje rada diplomiranih studenata RGNF-a te afirmacija i promicanje njihove uloge i mjesta u društvu, poticanje javnog znanstvenog i stručnog mišljenja i stajališta o svim bitnim pitanjima razvoja rudarstva, geologije, geološkog inženjerstva i naftnog rudarstva... Kako to ostvariti? Suradnjom AMAC-RGNF-a s Alumni savezom Sveučilišta Zagreb, sa stručnim udrugama (HUGO, HUNIG, SRETNO), sa znanstvenim, istraživačkim ustanovama i zajednicama (znanstvena vijeća HAZU-a, IRB-a i dr.), suradnjom s gospodarstvom (Ina, Plinacro, Janaf, Croscos, STSI i dr.), s ministarstvima, agencijama, predstavnicima

Život sam posvetio tomu da Hrvatska bude energetska sigurna!

RUDARSKO-GEOLOŠKO-NAFTNI FAKULTET DANAS, PREMA RIJEČIMA ZORANA ČOGELJE:

1. Multidisciplinarnost i inovacije

- Fakultet razvija studentske programe koji integriraju rudarsku, geološku i naftnu struku s novim tehnologijama, uključujući umjetnu inteligenciju, digitalizaciju i održive metode eksploatacije.
- Programi se izvode na hrvatskom i engleskom jeziku, čime se otvara prema međunarodnoj akademskoj zajednici.

2. Znanstvena i industrijska relevantnost

- RGNF je znanstvenoistraživački vrlo aktivan, s brojnim projektima u suradnji s domaćim i stranim institucijama.
- Njegovi stručnjaci objavljuju radove u prestižnim časopisima poput *Journal of Earth Science*, *Ore Geology Reviews* i *Applied Clay Science*.

3. Uloga u europskoj i globalnoj industriji

- Fakultet je prepoznat kao važan partner u europskim projektima, poput *TIMREX* i *DIMESEE*, koji se bave inovacijama u sektoru mineralnih sirovina.
- Aktivno sudjeluje u energetske tranziciji, istraživanju rijetkih minerala poput litija, te u razvoju eko inženjerstva.

4. Odgovor na globalne izazove

- RGNF se pozicionira kao institucija koja obrazuje stručnjake budućnosti – ne samo tehnički kompetentne nego i društvenoodgovorne pojedince, spremne za izazove poput klimatskih promjena, digitalne transformacije i geopolitičkih nestabilnosti.

Helidrom platforme Labin
2021. godine

Obilazak egipatskih
piramida 2018. godine

Karotazna mjerenja na
Bilogori 1996. godine

državnih uprava, organizacijom tematskih predavanja iz stručnih disciplina itd.

Kada se spomene RGN fakultet, automatski se pomisli na rudare koji s onim lampama na glavama kopaju u tamnim hodnicima duboko pod zemljom. Koliko je ovaj fakultet više od toga, što on znači na današnjoj europskoj sceni naftno-geološko-rudarske industrije?

- Rudarsko-geološko-naftni fakultet danas je daleko više od stereotipne slike rudara s lampom na čelu. Iako njeguje tradiciju i identitet povezan s rudarstvom, Fakultet je postao moderni, multidisciplinarni centar znanja koji se aktivno uključuje u rješavanje ključnih izazova današnjice – od energetske tranzicije do održivog upravljanja prirodnim resursima. RGN fakultet je danas strateški važna institucija u europskom prostoru, ne samo kao obrazovni centar nego i kao znanstveni i industrijski akcelerator. Njegova uloga u oblikovanju održive budućnosti – kroz istraživanja, inovacije i obrazovanje – čini ga ključnim igračem u naftno-geološko-rudarskoj industriji, ali i šire.

Koliko su naši stručnjaci iz ove branše vidljivi i cijenjeni u Europi i svijetu? Vi ste osobno 2022. godine primili nagradu za životno djelo u sklopu nagrada SPE Europe Regional Awards Winners.

- Jedan od pionira naftno-plinskoga gospodarstva bio je Antun Lučić. Rođen je u Splitu 1855., a umro je u Washingtonu 1921. godine. Antun Lučić je bio rudarski inženjer koji je završio studij na Politehničkom institutu u Grazu u Austriji te se nakon završetka studija otisnuo preko Atlantika u SAD. Smatra se jednim od najzaslužnijih Amerikanaca u povijesti SAD-a, poznat po otkriću naftnog polja Spindletop u Teksasu.

Predlažem da se sateliti kojih ima u svemiru usmjere na praćenje štetnih plinova koji odlaze u atmosferu iz pojedinih zemalja/kontinenata

su, gdje je došlo do erupcije nafte, poznate kao *The Lucas Gusher*. Nafta je potekla u siječnju 1901. Oko 50.000 ljudi je došlo promatrati taj do tada neviden prizor. On je vjerovao je da obližnji Spindletop Hill, u blizini grada Beaumonta, pokriva velik bazen nafte. S vremenom je Houston postao središte naftne industrije i dio globalnog naftnog kartela. Razvio je teoriju nakupljanja nafte oko solnih doma, uveo rotacijsko bušenje s isplakom, sigurnosne ventile za sprječavanje erupcija te geokemijsku prospekciju. Osnovao je Komitet za naftu i plin pri Američkom institutu rudarskih i metalurških inženjera, koji je kasnije postao Society of Petroleum Engineers International.

Siguran sam da je od tog vremena do danas mnogo naših kolega dalo velik doprinos u naftno-plinskom gospodarstvu, kako u zemlji tako i u cijelom svijetu, i na kopnu i na moru.

Nagrada SPE Europe Regional Formation

Evaluation Award mi je dodijeljena u Bukureštu 2022. godine pod pokroviteljstvom SPE-ove regionalne direktorice za Europu, gospode Laure Ioane Precupanu i u nazočnost dr. Kamela Ben-Naceura, predsjednika SPE-a. Nakon 28 godina rada u naftnoj industriji, doživio sam da dobijem Nagradu za životno djelo u disciplini *Procjena formacije*.

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Kakvo je danas stanje u hrvatskoj naftnoj industriji? Gdje smo jaki, gdje nam nedostaje ulaganja, stručnog kadra?

- Proizvodnja prirodnog plina iz Sjevernog Jadrana započela je 1999. godine. i do 2022. godine proizvedeno je 22 milijarde prostornih metara prirodnog plina, odnosno ≈ 19,8 milijuna TOE (Tona Ekvivalenta Nafta). Panonski bazen (kopnena polja). Eksploatacija traje od 1963. godine. Samo polje Molve (najveće) proizvelo je 22 milijarde m³ plina i 2 milijuna tona kondenzata od 1974. do 2024, odnosno ≈ 24 milijuna TOE.

Iako je sad puno veća proizvodnja plina u odnosu na naftu, svi navedeni podatci su relevantni i mogu se vidjeti u godišnjem izvješću na stranicama Instituta Hrvoje Požar.

Svoj sam životni vijek usmjerio prema struci, kolege u svijetu me cijene i drago mi je da Hrvatskoj mogu pomoći da budemo energetski sigurni – što znači da moramo imati vlastitu proizvodnju. Bez dodatnih ulaganja nema istraživanja, a ni pronalaska novih rezervi ugljikovodika kao osnove za buduću proizvodnju. Moramo osigurati vlastiti transport kakav je u sustavu Plinacra i Janafa, moramo osigurati distribuciju do kućanstava... Veoma je važno imati i kvalitetan tim koji se bavi prodajom i marketingom. Zadnja, ali ne i manje bitna stvar je da moramo imati skladišta energije, bilo plina ili vodika, baterije u slučaju da u određenim trenucima imamo manjak određenog energenta, da možemo iskoristiti skladištene viškove. Nešto slično kao reverzibilna hidrocentrala.

Koji nam je sektor najjači: nafta, zemni plin, rude?

- Na ovo pitanje je teško dati jednoznačan odgovor. Nafta i plin su fluidi i imamo ih u nekoliko agregatnih stanja. Nalaze se na velikim dubinama u podzemlju, od nekoliko stotina metara do nekoliko tisuća metara, i ne možemo ih vidjeti klasičnim okom, već procijeniti s kompleksnim istražnim geofizičkim metodama kako bi-

DAVANJA DRŽAVI I CIJENA GORIVA

Meni kao laiku, ali i brojnim vozačima koje poznajem, nije jasan sljedeći razvoj događaja: kada barel naftne poskupi, cijene benzina i dizela na benzinskim postajama uredno idu gore, no kada čitamo da je nafta na svjetskom tržištu pojeftinila, rijetko se dogodi da i benzinske spuste cijene svojih proizvoda. Kako to, kako to, rekao bi pjesnik?

- U klasičnoj ekonomiji cijena proizvoda dirigitana je ponudom i potražnjom za većinu proizvoda koju kupujemo, osim naftnih derivata i plina. Jer, osim ponude i potražnje, na cijenu utječe više parametara, a jedan od većih parametara je porez koji ide državi, i za svaku je državu različit. U Hrvatskoj značajan dio maloprodajne cijene goriva čine porezi i trošarine, a ukupna davanja državi mogu iznositi i do 50 posto cijene goriva.

smo ih mogli eksploatirati tj. pridobiti na površinu. Rude ili minerali su većinom na površini ili u rudnicima, i u većem broju su u krutom stanju. U Republici Hrvatskoj rudnici ugljena i boksita su zatvoreni i neki su pretvoreni u muzeje. Prema sadašnjoj proizvodnji zemni plin ima prednost nad sirovom naftom, a onda i nad rudama.

Koliko je hrvatska industrija u cjelini okrenuta obnovljivim izvorima energije? Može li se dogoditi da jednog dana nestane nafte? Što onda?

- Hrvatska industrija i energetski sektor sve su više okrenuti obnovljivim izvorima energije, a zemlja se u posljednjim godinama pozicionirala među europske lidere u tom području. Hidroenergija je najzastupljenija, s udjelom od 38,4 posto u obnovljivoj električnoj energiji. Vjetroelektrane pridonose s 25,4 posto, a solarna energija još uvijek ima manji udio, ali brzo raste. Ostali izvori uključuju biomasu, bioplin i geotermalnu energiju. Hrvatska ima cilj da do 2030. godine obnovljivi izvori čine 36,4 posto ukupne potrošnje energije.

Iako je udio obnovljivih izvora visok, Hrvatska još uvijek uvozi više od 50 posto ukupne energije, uključujući: 80 posto nafte, 67 posto plina, 32,5 posto električne energije i 100 posto ugljena.

Da, ugljikovodici su obnovljivi izvori energije te su kao takvi ograničeni, ali znamo da sadašnja potreba za njima iznosi 100 milijuna barela dnevno. Znamo i za rezerve u svijetu, ali i to nije egzaktno jer svijet nije u cijelosti istražen, kako na kopnu tako i na moru. Stoga ne mogu procijeniti kad će se to dogoditi. Što onda? Dotad treba napraviti energetski miks, ali bit će zanimljivo vidjeti kako zamijeniti ugljikovodike koji služe kao sirovina u proizvodnji plastike, lijekova itd.

STUDENTI KAO ISTRAŽIVAČI SVEMIRA

Ekolozi upozoravaju već godinama da su razni potresi, erupcije, cunamiji, pa i klimatske promjene, u globalu zapravo posljedica preintenzivne i preekstenzivne eksploatacije Zemlje i svih njezinih resursa. Da nam Planet vraća milo za drago. Što mislite o tome?

- Za praćenje klime na planetu Zemlji predlažem da se sateliti kojih ima u svemiru, usmjere na praćenje štetnih plinova koji odlaze u atmosferu iz pojedinih zemalja/kontinenata. Potom da se napravi monitoring i na osnovi tih parametara daje terapija za te zemlje ili kontinente. Jer, nema smisla štiti prostor iznad svoje zemlje i kontinenta kada se atmosfera iznad tih zemalja i kontinenata slobodno kreće, neovisno od te zemlje ili kontinenta. Mogu samo napomenuti da treba znati upravljati s plinovima u atmosferi da nam se ne bi dogodilo ledeno doba, a tad nije bilo ni nafte ni plina u proizvodnji u svijetu.

Da se vratimo za kraj na RGN fakultet. Dekan Vladislav Brkić u jednom mi je razgovoru rekao: „Naši studenti mogli bi biti pioniri rudarstva na drugim planetima.” Kako vi promišljate o potencijalima studenata RGNF-a jer – jedino kud se možemo širiti i jesu svemir i planeti, zar ne?

- Mislim da mi nismo dovoljno istražili svoj planet niti znamo što je u njegovoj jezgri, a ipak energija dolazi iz unutrašnjosti kao geotermalna energija. Ono što vidimo i što znamo, toga se ne bojimo, ali što je s onim što ne vidimo i ne znamo? Ipak vjerujemo da nas nešto pokreće, ili osjećaji ili temperatura ili hladnoća. I sam odgovor nije jednoznačan. Studenti RGNF-a, prijašnji, sadašnji i buduć, sigurno će imati svoju ulogu u istraživanju Zemlje, planeta i svemira! ///

TKO JE ZORAN ČOGELJA?

Rođen je 1967. u Šibeniku, gdje je završio srednjoškolsko obrazovanje za kemijskoga laboranta. Diplomirao je 1993. na Sveučilištu u Zagrebu na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu i stekao zvanje diplomiranoga inženjera naftnog rudarstva.

Izradio je i obranio doktorski rad 2011. godine na RGN fakultetu pod naslovom *Identifikacija preostalih ugljikovodika u ležištu karotažom pobudene radioaktivnosti* te stekao akademski stupanj doktora znanosti iz naftnog rudarstva.

Karijeru u INA Naftaplinu započinje 1994. na poslovima pripravnika, projektanta do eksperta geofizičkih mjerenja. Nakon toga obavlja poslove kao direktor Službe za procjenu formacije od 2008. godine, a nakon nekoliko reorganizacija, obavljao je poslove direktora Službe za geofiziku i procjenu formacije te Službe za procjenu formacije i operativnu geologiju, direktora Podzemlja i direktora Odnosa s državom i lokalnom upravom te je sad direktor za ishodjenje dozvola u IPNP-u i INA-e.

Ispred ulaza u zgradu RGN fakulteta

Potpisan sporazum o suradnji između Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i Ministarstva demografije i useljenišтва

PIŠE: izv. prof. dr. sc. Monika Komušanac
FOTO: Sveučilište u Zagrebu Fakultet hrvatskih studija

Na Fakultetu hrvatskih studija svečano je potpisan Sporazum o suradnji između Sveučilišta u Zagrebu Fakulteta hrvatskih studija i Ministarstva demografije i useljenišтва. U ime spomenutih institucija, Sporazum su potpisali dekan Fakulteta hrvatskih studija izv. prof. dr. sc. Dario Vučenović i resorni ministar Ivan Šipić.

Dekan Vučenović izrazio je zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom te istaknuo važnost institucionalnoga povezivanja u ostvarivanju zajedničkih ciljeva i jačanju znanstvenoga i stručnoga doprinosa društvenom razvoju.

Izrazivši zadovoljstvo potpisivanjem Sporazuma, ministar Šipić istaknuo je kako je suočavanje s demografskim izazovima jedno od strateških razvojnih pitanja Republike Hrvatske, naglasivši pritom važnost akademskoga angažmana, ali i dosadašnji znanstveni i stručni doprinos Fakulteta hrvatskih studija u tom području.

Prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić, prorektor za inovacije, transfer tehnologije i suradnju s gospodarstvom Sveučilišta u Zagrebu, u svojstvu izaslanika rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepana Lakušića, istaknuo je važnost uvažavanja struke, primjene znanstvenih spoznaja za razvoj društva i rješavanje društvenih izazova te poticanja međusektorske suradnje, naglašavajući pritom značaj takvih i sličnih sporazuma i inicijativa.

Svečanom potpisivanju nazočili su i Stjepan Šterc, posebni savjetnik pri Ministarstvu demografije i useljenišтва, Mladen Barać, državni tajnik pri Ministarstvu demografije i useljenišтва, doc. dr. sc. Vanja Kopilaš, prodekan za nastavu i studente, izv. prof. dr. sc. Rona Bušljeta Kardum, prodekanica za karijerni razvoj i cjeloživotno obrazovanje i izv. prof. dr. sc. Monika Komušanac, pročelnica Odsjeka za demografiju i hrvatsko iseljenišтво.

Sporazum su potpisali dekan Sveučilišta u Zagrebu Fakulteta hrvatskih studija izv. prof. dr. sc. Dario Vučenović i resorni ministar Ivan Šipić

Potpisani Sporazum temelji se na komplementarnim ulogama dviju institucija – Ministarstva demografije i useljenišтва kao tijela državne uprave mjerodavnoga za praćenje i analizu demografskih trendova, usklađivanje populacijskih politika i provedbu mjera demografskoga razvitka te Fakulteta hrvatskih studija kao visokoškolske i znanstvene ustanove koja izvodi jedinstveni integrirani sveučilišni studij *Demografija i hrvatsko iseljenišтво*, usmjeren na proučavanje i primjerenije vrjednovanje demografske, migracijske i iseljeničke problematike.

Sporazum predstavlja početak raznolike suradnje u područjima koja su prepoznata kao prioritetna u djelokrugu dviju institucija kako bi se znanstvena i stručna istraživanja povezala s kreiranjem i provedbom javnih populacijskih politika. Predviđeni su različiti oblici suradnje koji studentima omogućuju stjecanje praktičnih znanja i iskustava stručnim radnim posjetima, praktičnim radom i tematskim predavanjima, a nastavnicima i istraživačima otvara prostor za zajedničku pripremu i provedbu znanstveno-stručnih skupova, konferencija i okruglih stolova te sudjelovanje u istraživačkim projektima od zajedničkoga interesa.

Naglasak je na poticanju znanstvenih istraživanja, izradi znanstvenoistraživačkih ekspertiza, projekcijskih i modelskih studija, elaborata i strateških dokumenata, ali i na povezivanju akademske zajednice s institucijama i organizacijama koje se brinu o očuvanju identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske. Dodatno, Sporazumom je predviđeno osmišljavanje i provedba tečajeva i programa učenja hrvatskoga jezika i kulture, namijenjenih povratnicima i useljenicima, čime se jača društvena integracija i povezanost s hrvatskim kulturnim prostorom. ///

Impressum

AKADEMSKI LIST

Novine Sveučilišta u Zagrebu

Redakcija:
Tatjana Klarić Beneta
Ana Konta
Branko Nađ

Glavni urednik:
dr. sc. Petar Bilobrk

Nakladnik:
Sveučilište u Zagrebu

Za nakladnika:
prof. dr. sc. Stjepan Lakušić,
rektor

Nakladnički savjet:
prof. dr. sc. Tibor Pentek,
predsjednik,
prof. dr. sc. Dubravko Majetić,
prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić,
red. prof. art. Jasenka Ostojić

Adresa redakcije:
Trg Republike Hrvatske 14
Telefon: 01 4698 187
akademski@unizg.hr
www.akademski.hr

DOKUMENTARNI FILM O HELJDI I OČUVANJU TRADICIJE

„Hajdina” je oživljena priča iz davnine prožeta emocijom i toplinom

Priča po priča, kadar po kadar, red suza, red smijeha i nastao je 38-minutni film studentica novinarstva Eme Mihaliček i Ive Miljković kao jedna topla ljudska priča o malenom zrnu koje je hranilo i spajalo naraštaje, a koje danas treba sačuvati od zaborava

PIŠE: Ana Konta
FOTO: iz privatnog albuma

Dokumentarni film *Hajdina* autorica Eme Mihaliček i Ive Miljković, studentica novinarstva na Sveučilištu u Zagrebu na Fakultetu političkih znanosti, nostalgična je priča o kolijevci naše tradicije, ljepoti varaždinskih sela, marljivosti tamošnjih ljudi, o narodnim običajima i žitarici heljdi, ondje zvanoj od milja „hajdina”, koja je othranila mnoge naraštaje. Dokumentarac je nastao u produkciji Televizije Student Fakulteta političkih znanosti i pod mentorstvom profesorica Tene Perišin i Lamiije Alečković, a njegova premijera održana je potkraj prošle godine u Varaždinu. Film je pobudio snažne emocije i nostalgiju stanovnika Kučana i Zbelave. Neki stariji mještani prisjetili su se davnih vremena kada ih je heljda othranjivala, a drugi su pak započeli raspravu zašto se ne smije zaboraviti ta vrijedna žitarica.

Heljdina kaša iznimno je vrijedna nutritivna namirnica koja danas obogaćuje je-lovnike diljem Hrvatske i malo tko zna da je godinama prehranjivala čitave obitelji varaždinskoga kraja. No, ona je puno više od same kaše. Koje se sve uspomene kriju u zrnu heljde odnosno hajdine, kako ju ondje nazivaju? Kako se obrađivala i pripremala za brojna jela te kako se obrađuje danas? Odgovore na ta pitanja potražile su Iva i Ema, i ne sluteći kako će televizijski prilog koje su trebale napraviti u sklopu jednoga kolegija, prerasti u 38-minutni dokumentarni film i pravu malu etnografsku zbirku, prožetu emocijama njihovih sugovornika.

BLJESAK IDEJE

„Sve je krenulo od ideje koja je meni na jednom od predavanja pala na pamet. Naime, na kolegiju *Oblici televizijskog izražavanja, smjer Televizija*, morali smo odrediti i odabrati temu za jedan složeni prilog. Kako smo Ema i ja do tada već radile skupa neke jednostavnije novinarske formate, u tom trenutku nismo znale točno što bismo, samo smo znale da ne želimo raditi priču koja je povezana sa Zagrebom, nego istražiti neku lokalnu sredinu. A onda sam ja Emi predložila: dmam ti ja u Varaždinu, točnije u Kučanu, jednu super udrugu Hajdina. Njezini članovi vole puno pričati o tradiciji i svojem radu, a temelji se na heljdi, a kod nas ti to zovu hajdina. Ema je odmah pristala, shvatila

Autorice filma Ema Mihaliček i Iva Miljković s Ružom Levatić, predsjednicom Hajdine

je da imam viziju. Ideju je poduprla i naša mentorica Lamiija Alečković. Zapravo, iz tog složenog priloga nastao je dokumentarni film o dugogodišnjoj prehraniteljici varaždinskih obitelji – hajdini”, prisjeća se Iva kako je sve počelo.

Spomenut će kako danas, čim čujemo riječ tradicija, odmah pomislimo na nešto staro, nešto što se čuva u muzejima, a ponekad i na nešto dosadno. A to autorice nikako nisu htjele naglasiti u filmu.

„Riječ tradicija nismo stavile u prvi plan. U prvom planu od početka je heljda, ona je bila i ostala okosnica cijele priče, koja spaja sve dijelove u jednu cjelinu. Nije riječ o udruzi ni o mještanima ni o OPG-u Počedulić, nego o biljci koja neumorno raste i hrani obitelji. Iz tih je priča isplivala emocija prema toj biljci koja se u filmu jako mogla osjetiti”, objašnjava Iva.

Ema dodaje kako mladi danas nisu zainteresirani za njegovanje tradicije i narodnih običaja jer većina njih ne shvaća važnost

očuvanja našega nacionalnog identiteta te njegovu važnost u suvremenom odgoju.

„Nažalost, naša generacija ne shvaća važnost toga, barem većina. Kažu da se ne žele priključiti Udruzi jer su članovi većinom umirovljenici. Na to bih ih ja upitala zašto sa sobom ne povedu nekoliko prijatelja. Svako dovede nekog svog i eto ti mlade ekipe. Mama mi je nakon promocije rekla: (Hvala, cure, do polovice filma sam triput zaplakala.) Mislim da je, nakon što su pogledali film, svima jasno što smo njime željele reći, a najviše od svega se nadam da će barem mali dio publike do koje će ovaj film doći, biti mladi. Pa ako i jedan od njih nakon filma razmisli o tradiciji svojega kraja mislim da smo uspjele u svom namumu”, nada se Ema.

SPOJILA IH HELJDA

Iva Miljković studentica je prve godine diplomskoga studija novinarstva na Fa-

Promocija dokumentarnog filma *Hajdina*

Društveni dom Zbelava u Varaždinu bio je ispunjen do zadnjeg mjesta

Na promociji filma susret starih i mladih

kultetu političkih znanosti. Demonstratorica je na Televiziji Student i urednica studentske emisije na Radio Studentu. Desetak godina bavila se glumom, a sada svoju ljubav prema umjetnosti i kreativnosti prenosi u neke druge formate i priče. Voli sve što je kreativno i što probudi adrenalin u njoj, zaljubljena je u novinarstvo jer upravo ono spaja izazove i kreativnost. Veseli ju kada nekom pričom može prenijeti čistu i iskrenu emociju. Upravo takvih toplih i emotivnih priča, reći će, danas najviše nedostaje u medijima.

Ema Mihaliček studentica je četvrte godine novinarstva na Fakultetu političkih znanosti. Završila je srednju školu za medijsku tehničarku i trenutačno radi kao spikerica na Radiju Kaj. Amaterski se bavi fotografiranjem već od osnovne škole, a ljubav prema tradiciji gaji od malih nogu. Članica je Kulturno-umjetničkoga društva „Zlatko Baloković” u Krapinskim Toplicama već 15 godina. Zahvaljujući

Autrice filma s članovima udruge Hajdina

Sačuvajmo tradiciju od zaborava

Domjenak nakon promocije filma

Tak imam te rad...

Veselu popevku bumo popevali

roditeljima, odgajana je da poštuje i čuva tradiciju te narodne običaje ne samo svojega nego i svih ostalih krajeva.

„Priča po priča, kadar po kadar, red suza, red smijeha i nastao je film od 38 minuta, a naš cilj podijeliti priču o malenom zrnju koje je hranilo i spajalo generacije najmanje je što možemo učiniti kako bi se nešto tako vrijedno spasilo od zaborava. Nakon snimanja i vremena provedenog s dragim ljudima, našim sugovornicima, složile smo se da ćemo napraviti kratku verziju kako bismo zadovoljile formu zadatka. Premda je i ona bila „izvan gabarita“ s 15 minuta trajanja, dogovorile smo se da ćemo nakon završetka svih obveza krenuti u realizaciju nečeg malo većeg. Bilo nam je žao svih tih kadrova, tonova i priča koje nisu uspjele ući u petnaestominutni prilog“, prisjeća se Ema trenutka kada su odlučile snimiti dokumentarac.

Tijekom 2025. godine, s kraćim stankama, vrijedne studentice Ema i Iva skupljale su građu, snimale kadrove, dogradivale priču novim spoznajama, totalno se zarazivši pričom o hajdini. Ideja se rodila u prosincu 2024., počele su snimati krajem siječnja, a prilog je bio završen na proljeće. Usljedila je kratka stanka do kolovoza i rujna, kada su obje počele pisati završni rad, čija je tema također bila hajdina.

„Da si ne lažemo, bilo je dana kada nam je hajdina izlazila na uši i kada bismo najradije cijeli proces još malo otegnule jer nam je svega već bilo dosta. Ali, pregrmjele smo i to, gurale jedna drugu sve do kraja. Gledajući unatrag, rekla bih da je to tajna našeg uspjeha. Nemamo dlake na jeziku, ne bojimo se iznijeti svoje mišljenje, čak se znamo katkada i posvađati. No, sve se to zaboravi kad shvatiš da to što radiš ima smisla“, iskreno priznaje Ema.

MALA ETNOGRAFSKA ZBIRKA

Na početku ove akademske godine djevojke su dogovorile datum projekcije filma i punom parom nastavile raditi na dokumentarcu. Film je bio konačno montiran i završen uoči premijere, koja se održala u društvenom domu Zbelava u

Varaždinu. Dvorana je bila popunjena do zadnjeg mjesta, a u publici su uz prijatelje, kolege, obitelji i poznanike bili članovi Udruge za očuvanje tradicijske i kulturne baštine Kućana i Zbelave „Hajdina“, koji nisu skrivali oduševljenje. I glazba u filmu doista je dojmljiva, tradicionalna, narodna i najbolje glazbeno opisuje varaždinski, točnije kajkavski kraj, te ujedno zaokružuje cijelu priču. Sve su pjesme u izvedbi članova udruge Hajdina.

„Ova priča iznimno je važna iz više razloga. Prvo, zato što zapisuje i prenosi povijest jedne male lokalne zajednice mlađim naraštajima, ali i onima koji u njoj nisu odrasli ili nisu iz ovog kraja. Drugo, zato što u moru svih priča o tradiciji, udrugama, lokalnim zajednicama, otkriva i donosi ono nešto neopipljivo – sirovu emociju sugovornika, njihovu iskrenost, njihov karakter, njihove upečatljive šale i pošalice, i to je, po meni, bit i snaga ovog dokumentarca. Naša mentorica Lamija je u govoru to dobro rekla, mala etnografska zbirka, i to ona zaista jest: spoj ljubavi u jednu cjelinu prema nečemu što se bojimo izgubiti. Jer svaka rečenica, svaka izjava u filmu izrečena je s tolikom ljubavlju i emocijom da i onaj hladna srca ne može ostati ravnodušan. Uz to, tu je i ljubav prema tradiciji koja se vidi u svakom pogledu i svakoj rečenici, i koja te natjera da zastaneš i promisliš koliko toga uzimamo zdravo za gotovo“, objašnjava Iva.

Djevojke su jasno razradile plan, potražile pomoć u udruzi Hajdina kako bi našle sugovornike, upijale savjete kolega s Televizije Student i bacile se na posao.

„Ema i ja podijelile smo poslove. Ja sam bila zadužena za novinarski dio: pisanje scenarija, razgovor sa sugovornicima, pripremu terena, a Ema za produkcijski dio, dakle za snimanje. Kasnije, u post-produkciji smo zapravo zajedno montirale i odlučivale što ćemo uvrstiti. Sve je bio timski rad. I ovim putem moram najviše zahvaliti mojoj dragoj kolegici, „partnerici u zločinu“, Emi, koja je ušla sa mnom u ovu priču, vjerovala mi i na tome joj bezuvjetno hvala. Toliko se ta priča o hajdini proširila da smo na kraju pisale i završni rad na temu svog složenog priloga. Nikako nismo mogle pobjeći od te žitarice“, kazuje Iva.

BAKINE PRIČE

U njezinu se domu heljdina kaša oduvijek pripremala. Mama i baka su joj pričale kako je njezina prabaka išla na tržnicu u Zagreb, nosila heljdu u rukama, vozila se vlakom ili biciklom i prodavala ju „na placu“.

„Ne sjećam se točno trenutka kada sam probala heljdinu kašu, ali znam da ju od malena imamo na našem jelovniku i da ju mama i baka često pripremaju. Obožavam ju u svim oblicima! U filmu je spomenuto kako se jednom pokrenulo istraživanje o obiteljima koje su imale izvorni recept za jelo koščićjak. Ja sam tada bila prvi ili drugi razred, ne sjećam se točno. Kako sam sudjelovala u folkloru i u dramskoj, već tada smo glumili, plesali, recitali na Danima hajdine, tako da sam ja s heljdom povezana od djetinjstva“, kazuje Iva.

U realizaciji filma *Hajdina* pomogli su im kolege, mentorice, članovi udruge Hajdina, a potpora obitelji bila je im, također, iznimno važna.

„Hvala našoj Televiziji Student koja nam je, osim znanja, pružila opremu kojom smo sve snimile. Ne smijemo zaboraviti ni naše mentorice, profesorice Tenu Perišin i Lamiju Alečković. Sigurna sam da su dobile pokoj u sijeku vlas zbog naših probijanja rokova, ali vjerovala su u nas i dale nam korisne savjete koji ovaj film čine još boljim i profesionalnijim. Hvala im na tome. Ne treba zaboraviti ni naše kolege koji su nas podupirali čitavo vrijeme, a posebno bih voljela istaknuti naše sugovornike i gospođu Ružu Levatić, predsjednicu udruge Hajdina, koja nam je nabavljala kontakte, dogovarala termine snimanja, bila kostimografinja, scenografinja... ma sve, od dogovaranja prvog snimanja do organizacije projekcije filma“, zahvaljuje Ema svima koji su pomogli u realizaciji *Hajdine*.

I na kraju, reći će Iva, završimo ovu prekrasnu priču s citatom iz filma: „Pogleč ti kak je to veliko polje, a vidiš, kaj je jedan čovek mali, naspram tog velikog polja.“

Svi koji žele pogledati dokumentarni film *Hajdina* to mogu i učiniti, dostupan je na poveznici: <https://www.youtube.com/watch?v=VNJTzvYHAvw> ///

RECEPT

za kolač od heljde

KUĆANSKI KOŠČIČJAK

(izvor: knjiga *Varaždinska heljda*, 2024.)

SASTOJCI ZA TIJESTO:

- 250 g bijelog brašna
- 250 g heljdina brašna
- 150 ml suncokretova ulja
- 200 ml mlijeka
- sol
- mlaka voda (po potrebi)

SASTOJCI ZA GIBALO (NADJEV):

- 250 g heljdine kaše
- 250 g bućinih koštica
- 2 glavice luka
- 50 ml suncokretova ulja
- 100 ml bućina ulja
- žličica soli
- žličica papra
- malo pimenta
- malo klinčića u prahu
- po potrebi dodatno bućino ulje

SASTOJCI ZA PREMAZIVANJE:

- 100 ml bućina ulja
- 100 ml suncokretova ulja
- vrhnje po želji

PRIPREMA:

Kašu operite, prokuhajte i ocijedite. Bućine koštice smeljite i kuhajte 15 minuta u 600 ml vode pa procijedite. Luk usitnite i pržite na 50 ml suncokretova ulja te dodajte 100 ml bućina ulja. Promiješajte sve sastojke za gibalo i stavite sa strane da se nadjev ohladi. Zamiješite tijesto i razdvojite ga za pripremu triju mlinaca. U šalici promiješajte 100 ml suncokretova ulja i 100 ml crnog ulja za premazivanje tijesta. Namažite cimplet (tradicionalna hrvatska glinena posuda) mješavinom ulja i stavite u njega prvi mlinac te ga premažite uljem. Stavite na to pola gibala i prekriti drugim mlincem, premažite ga uljem pa stavite drugi dio nadjeva i treći mlinac. Narežite koščićjak na kočke, premažite ga mješavinom ulja, a možete iskoristiti i malo vrhnja. Pecite 60 minuta na 220 stupnjeva.

Kolač od heljde zvani koščićjak

FER i partneri započeli s projektom satelitske kvantne komunikacije između Hrvatske i Njemačke - QuGNOPs

Novim projektom u suradnji s Njemačkom jača se hrvatska ekspertiza u kvantnim i svemirskim tehnologijama

PIŠE: Petra Škaberna
FOTO: FER

Početkom 2026. započela je provedba projekta QuGNOPs (eng. Deployment and Operations of Quantum Ground Nodes), čiji je glavni cilj uspostava infrastrukture za satelitsku kvantnu komunikaciju između Njemačke i Hrvatske korištenjem europskog kvantno-komunikacijskog satelita Eagle-1 te optičkih zemaljskih postaja u Oberpfaffenhofenu kraj Münchena i Zagrebu.

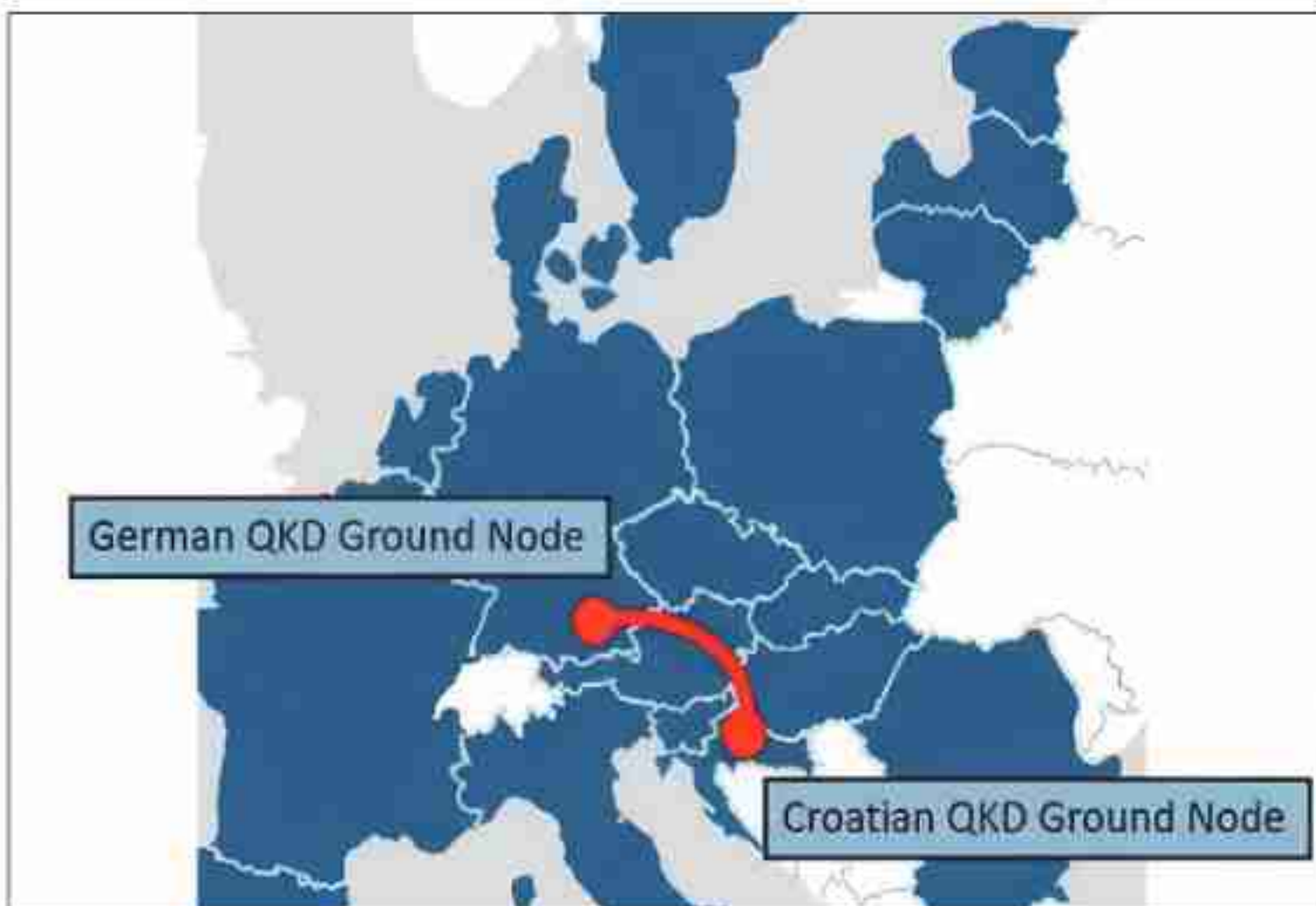
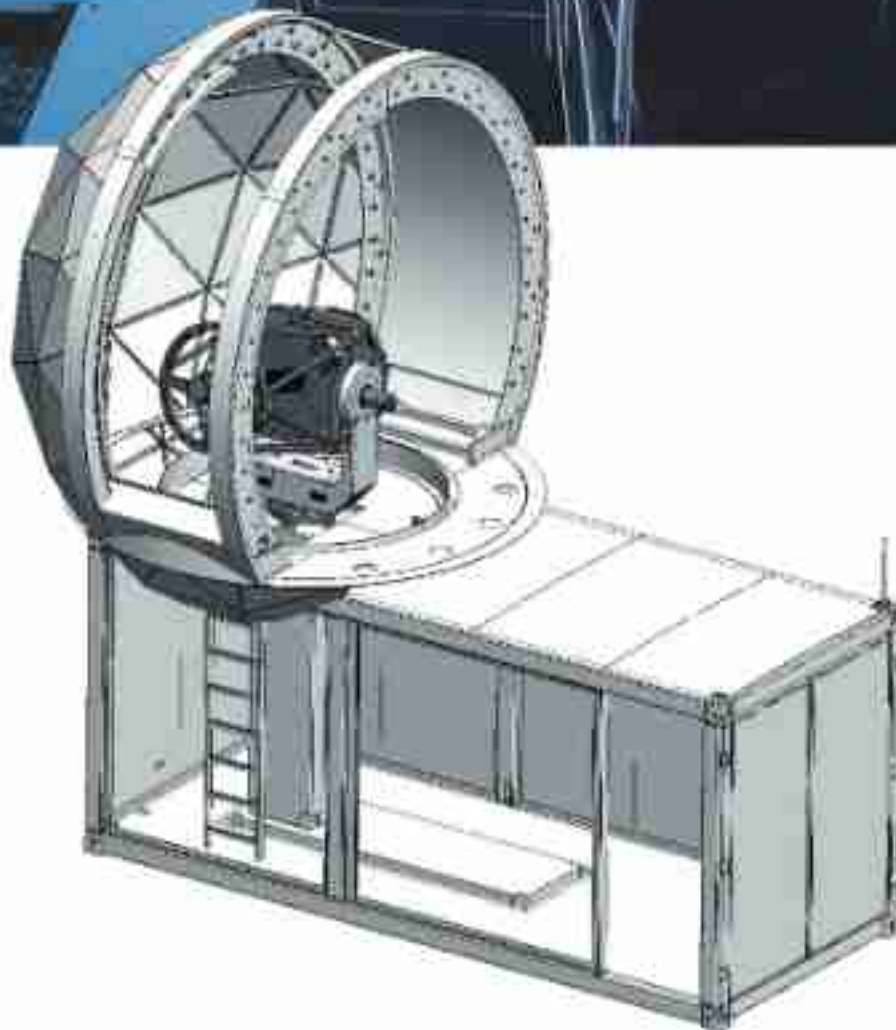
Voditelj projekta je Njemački svemirski centar (DLR), a konzorcij okuplja partnere iz Hrvatske, Sveučilište u Zagrebu Fakultet elektrotehnike i računarstva (FER), Institut Ruđer Bošković (IRB), Hrvatsku akademsku i istraživačku mrežu - CARNET, Sveučilište u Zagrebu Fakultet prometnih znanosti (FPZ) i Njemačke, Sveučilište Friedrich-Alexander u Erlangenu i Nürnbergu (FAU), DLR društvo za primjene svemirske tehnologije (GfR), uz potporu Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost (UVNS).

U okviru projekta provodi se uspostava njemačke i hrvatske postaje za satelitsku kvantnu komunikaciju, koje će omogućiti povezivanje s europskim kvantno-komunikacijskim satelitom Eagle-1 te razvoj operativnih procedura za satelitsku kvantnu distribuciju kriptografskih ključeva (QKD).

„FER vodi radni paket razvoja hrvatskog QKD zemaljskog čvora, uz suradnju s IRB-om, CARNET-om i FPZ-om, gdje se optička zemaljska postaja u Zagrebu nadograđuje sofisticiranom opremom potrebnom za satelitske kvantne komunikacije, uključujući adaptivnu optiku i kvantni prijamnik. Ujedno će se ostvariti interoperabilnost s postojećom hrvatskom kvantnom mrežom CroQCI, čime se otvara mogućnost satelitskog povezivanja čvorova CroQCI mreže s čvorovima europske mreže EuroQCI. Hrvat-

Optička zemaljska postaja u Zagrebu

Lokacije zemaljskih čvorova za satelitsku kvantnu distribuciju kriptografskih ključeva

ski partneri na projektu sudjeluju i u definiranju arhitekture i sigurnosnog koncepta sustava, a od posebne važnosti bit će demonstracijska kampanja satelitske kvantne komunikacije između Njemačke i Hrvatske“, ističe doc. dr. sc. Josip Vuković voditelj projekta od strane FER-a.

Projekt traje 42 mjeseca i ukupne je vrijednosti preko 11 milijuna EUR, što je sufinancirano putem poziva CEF-DIG-2024-EUROQCI agencije HaDEA Europske unije, dok hrvatsko sufinanciranje i potporu projektu osigurava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih.

Projekt QuGNOPs predstavlja važan korak prema integraciji Hrvatske u europsku kvantno-sigurnu komunikacijsku infrastrukturu te prema budućoj operativnoj primjeni kvantnih komunikacija u području kibernetičke sigurnosti i kritične infrastrukture, uz snažan doprinos razvoju svemirskih tehnologija u Hrvatskoj. ///

Svatko od nas ima neki svoj san, a njihovi su se snovi ostvarili. Studenti Sveučilišta u Zagrebu Medicinskoga fakulteta napravili su velik pothvat: u pohodu na čudesnu Himalaju uspjeli su se na *Everest Base Camp*, južni bazni kamp u Nepal u nadmorskoj visini od 5.364 metra! Koliko je god lijepa i spektakularna, Himalaja im je pokazala i svoju surovu stranu. Snijeg, vjetar i temperatura od minus 25 Celzijevih stupnjeva malo su im poremetili planove, no nisu odustali. Dom planinskih divova ih je, unatoč naporu, oduševio i pružio nevjerovatno životno, profesionalno i planinarsko iskustvo.

„Naš najveći izazov trebao je biti *šestisucnjak* Island Peak, no nepovoljna vremenska prognoza poremetila nam je planove i onemogućila uspon. Cijela naša ekspedicija je nakon puno znoja, krvi i suza 5. studenoga uspješno stigla na najvišu točku trekinga – Everest Base Camp na visini od 5364 metra. Potom smo se Jakov, Robi i ja odvažili na još jedan izazov. Krenuli smo sutradan u 4 ujutro, šibao je hladan vjetar, temperatura je bila minus 25, zaista su bili vrlo teški uvjeti. Uspjeli smo se uspeti do Kala Patthara na nadmorskoj visini od 5635 metara, koji je dostojna zamjena za Island Peak. Za nagradu, ondje nas je na vrhu dočekao prekrasan Sunčev izlazak”, kazuje nam Martin Bobek, voditelj ekspedicije.

HIMALAJA JE ČUDO

Članovi Ekspedicije studenata sa zagrebačkoga Medicinskoga fakulteta uputili su se u Nepal 26. listopada. Martin Bobek, Jakov Kožić, David Beck, Marta Krpan, Filip Jakov Klisović, Mila Kostić i Paula Bulić studenti su završnih godina i ujedno članovi Sekcije „MEF Planinarenje”. Hrabri i odvažni, buduću liječnici osmislili su jedinstven projekt koji spaja izazov, planinarenje,

Na snježnim vrhovima

Posjet bolnici

Ekspedicija Medicinskog fakulteta

NA KROVU SVIJETA

Studenti medicine na Himalaji: ‘Everest Base Camp je naš!’

PIŠE: Ana Konta
FOTO: MEF planinarenje

ljubav prema medicini, volontiranje u tamošnjim medicinskim centrima, upoznavanje nepalske kulture i izradu znanstvenog rada na temelju prikupljenih podataka o pružanju liječničke pomoći u ekstremnim uvjetima.

„Dan uoči uspona na Everest Base Camp bio je vrlo uzbudljiv. Buđenje prije sedam, pakiranje i doručak. Krenuli smo prema Lobucheu, na gotovo 4900 metara, gdje smo prenoćili. Ondje ulazimo u pravi svijet Himalaje: golemi vrhovi, oštre stijene, snijeg i vjetar koji nas neprestano podsjećaju koliko je priroda ovdje moćna. Glavobolja je već postala redoviti suputnik. Unatoč naporu, dobro se zabavljamo, smijemo i uživamo u svakom pogledu. Himalaja je čudo!”, prepričavaju nam članovi ekspedicijskog tima.

Unatoč svim zgodama i nezgodama, prikupljanje podataka za istraživanje nije ih omelo. Uspjeli su posjetiti bolnice Kande, Phortse Clinic i Dingboche Clinic.

„Bolnica Kunde nalazi se na nadmorskoj visini od oko 3840 metara. Pruža više od šest desetljeća zdravstvenu skrb stanovnicima Khumbu regije te trekerima i alpinistima. Osnovana je 1966. godine na inicijativu Sir Edmunda Hillaryja, prvog čovjeka koji je s Tenzingom Norgayem osvojio Mount Everest. Tijekom godina bolnica je postala ključna medicinska točka u regiji, pružajući pomoć lokalnom stanovništvu, šerpama i planinarima iz cijelog svijeta”, objašnjava Jakov Kožić, student 5. godine medicine i suvoditelj projekta.

U sklopu bolnice su ambulanta, stomatološka ordinacija, rodište i laboratorij. Sve je u jednoj zgradi, smještenoj usred Himalaje. Danas bolnicu vode lokalni

„Ulazimo u pravi svijet Himalaje: golemi vrhovi, oštre stijene, snijeg i vjetar koji nas neprestano podsjećaju koliko je priroda ovdje moćna. Glavobolja je već postala redoviti suputnik. Unatoč naporu, dobro se zabavljamo, smijemo se i uživamo u svakom pogledu. Himalaja je čudo!”, opisali su odvažni studenti svoj pohod na jednu od najljepših i najsurovijih planina na svijetu

nepalski liječnici, što je važan korak prema samoodrživom i neovisnom zdravstvenom sustavu u tom zabačenom dijelu svijeta.

ŽIVCI OD ČELIKA

Iako su u Zagrebu sve pomno isplanirali, odradili opsežne kondicijske pripreme i zacrtili rute kretanja i boravka, dočekao ih je buran početak u Kathmanduu. Planirali su letjeti iz Kathmandua do Lukle, no zbog velike gužve vodiči su im savjetovali da ipak krenu prema udaljenijem aerodromu Ramechap. No, ni ondje nije bilo sve savršeno.

„U 1 sat iza ponoći krenuli smo mini busom prema Ramechapu. Šest sati vožnje po neuređenim, blatnim i beskrajno zavojitim nepalskim cestama bio je samo uvod u ono što nas je čekalo. Vozilo poskakuje svakih nekoliko sekunda, udarci i poskoci bacaju nas lijevo-desno. Ipak u 7 ujutro stižemo u Ramechap, ali Lukla je zatvorena zbog lošeg vremena. Otvara se opcija dva: helikopteri. Čekamo satima, sve do 14 sati. Vrijeme ubijamo spavanjem, partijama bele i kratkim šetnjama po blatnjavom, zabačenom aerodromskom selu. Na kraju doznajemo da do tamo ipak nećemo letjeti helikopterima. Drugi putnici su im ponudili više novca i preuzeli letove. Preostala nam je opcija broj tri: džipovi. Dolaze mini busovi i krećemo na osmosatnu vožnju do mjesta Saleri, gdje stižemo malo prije ponoći. Ceste su katastrofalne: neprohodne, izrovane, blatne, dijelom potpuno odnesene vodom. Svaki metar zahtijeva koncentraciju vozača i živce od čelika”, priča nam Martin.

Ispred Klinike u Pericheu

Martin s vodičem i njegovom obitelji

Ni idućih dana nije bilo ništa bolje. Kiša je uporno padala i stvarala im probleme na blatnim cestama dok su se probijali džipovima do odredišta.

„To nije cesta, to je blatnjavi, kameniti put kojim se jedva može proći. Svakih nekoliko kilometara nailazili smo na prepreke: lokve, odrone, kvarove, pa i sudare vozila koja su zapela u blatu“, prisjeća se Jakov tih nemilih trenutaka.

„Na trenutke nam se činilo da smo na rubu provalije: kotači proklizuju, a vozilo poskakuje po kamenju. Kiša ne prestaje. Scene koje gledamo djeluju nestvarno, kao da smo u nekom drugom svijetu, daleko od civilizacije. U mjesto Surke stižemo navečer oko 20 sati, a od tamo nastavljamo pješice. Hodamo još tri sata kroz noć, po kiši i blatu, do Lodgea na 2500 metara nadmorske visine“, dodaje Jakov opisujući što im se sve dogodilo tog 29. listopada.

U Dingbocheu na 4300 metara nadmorske visine napokon ih je dočeka pogled vrijedan divljenja. Mogli su ondje vidjeti prostranstva i veličanstvene himalajske vrhove, uživati u veličanstvenim prizorima koje će pamtiti cijeli život.

„Snijeg, stijene i nebesko plavetnilo stvarali su prizor koji ostavlja bez daha. No, vrijedilo je!“ slažu se svi članovi ekspedicije.

POSJET KLINICI U PERICHEU

Nakon što su se naspavali, krenuli su u kratki obilazak Namche Bazara. Ondje su iskoristili priliku za kupovinu opreme. Slijedio je kratak hod po kiši dva i pol sata do mjesta Kunde. Hodali su sporo, disali na škрге, ali zahvaljujući snažnoj volji stigli su u Lodge oko 13 sati, točno na ručak.

„Nakon ručka otišli smo u obilazak budističkog hrama i posjet bolnici u Kundeu. U popodnevnom satima naš glavni vodič Sonam ugostio nas je u svojem domu. Čaj, druženje i fotografiranje s obitelji. Večernje sate dio ekipe proveo je na mjeranjima, a drugi dio se odmarao“, prepričava nam Martin kako su ih lijepo dočekali ljubazni domaćini.

U sklopu ekspedicije studenti su posjetili i kliniku u Pericheu, koja je ujedno i referentni centar za liječenje visinske bolesti. Na predavanju su utvrdili znanje o visinskoj bolesti i metodama liječenja. Također, upoznali su se i s izazovima klinike na velikoj nadmorskoj visini.

„Veliki je problem što ondje nema struje pa ovisi o solarnoj energiji, a pri njezinu manjku prisiljeni su koristiti se alternativnim metodama. Primjerice, u takvim uvjetima ne mogu primijeniti terapiju kisikom te se koriste prijenosnom barokomom, za čiji je rad potrebna iznimna fizička snaga koja se može usporediti s višesatnim CPR-om. Cijela klinika je opremljena i održava se isključivo od donacija i naplaćivanja usluga stranim pacijentima, a cijene za lokalno stanovništvo su simbolične. Iznenadila nas je činjenica da su najčešći pacijenti i ujedno oni s najtežim simptomima upravo nosači, zbog velikog tereta koji nose i manjka znanja o procesu aklimatizacije. Zahvalni smo doktorima iz klinike na vremenu koje su izdvojili kako bi nam prenijeli svoje znanje. Zahvaljujući njima, iz Perichea odlazimo bogatiji za još jedno medicinsko iskustvo“, neizmjereno je zahvalan Martin Bobek, voditelj ekspedicije. ///

Fotografiranje na Everest Base Campu

TERENSKA NASTAVA

Studenti FKIT-a posjetili INA-in Laboratorij istraživanja i proizvodnje nafte i plina

PRIREDILA: Ana Konta

FOTO: FKIT

Studenti prve godine diplomskog studija Primijenjena kemija

Studenti prve godine diplomskog studija *Primijenjena kemija* na Sveučilištu u Zagrebu na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije koji slušaju kolegij *Korozija i okoliš*, u pratnji profesorice Helene Otmačić Čurković i asistentice Tome Premec posjetili su **Laboratorij istraživanja i proizvodnje nafte i plina tvrtke INA d. d.**

Studente je s radom Laboratorija upoznala njegova direktorica **Jasmina Jelić-Balta**. Potom su studenti, u pratnji FKIT-ova alumna Tihomira Borka obišli pojedine segmente Laboratorija, gdje su ih djelatnici upoznali s različitim aspektima njihova rada.

LABORATORIJ 21. STOLJEĆA

Laboratorij istraživanja i proizvodnje nafte i plina (LIPNP) ponajviše je posvećen potpori i unaprjeđenju projekata Istraživanja i proizvodnje nafte i plina, INA d.d., te pruža usluge i vanjskim klijentima. Nudi inovativan pristup i rješenja prema potrebama klijenata kroz standardizirane, interne i tailoredmade metode iz područja istraživanja, razrade i proizvodnje nafte, plina i vode, najvišom razinom kvalitete i stručnosti te vrhunskom izvedbom laboratorijskih analiza i interpretacija podataka vezanih uz poslovanje cjelokupnog energetskog sektora u Republici Hrvatskoj i izvan njezinih granica.

Laboratorijski tim čine visokoobrazovani stručnjaci, naftni, geološki i kemijski inženjeri te vrhunski tehničari s višegodišnjim iskustvom u industriji nafte i plina.

NAJSUVREMENIJI LABORATORIJSKI UREĐAJI

U Laboratoriju se obavlja uzorkovanje i priprema uzoraka:

- uzorkovanje prirodnog plina, plinskog kondenzata, sirove nafte, vode i ostalih procesnih fluida na terenu
- uzorkovanje stijena (bušotina, izdanak, skladište jezgara)
- priprema uzoraka stijena i fluida za različite laboratorijske analize
- rekombinacija ležišnih fluida prema proizvodnim podacima

U području geologije provode se biostratigrafske, petrografske i sedimentološke laboratorijske analize i interpretacije, od hitnih analiza i detaljnih izvješća preko studija i složenih pregleda postojećih podataka do procjena taložnih bazena i izrade sedimentološkog modela.

I oprema u Laboratoriju je vrhunska, s najsuvremenijim laboratorijskim uređajima kao što su skenirajući elektronski mikroskop (SEM/EDS), konfokalni Raman mikroskop te s optičkim mikroskopima.

O KOROZIJI I ISPITIVANJIMA

Tako su studenti doznali više o tome kako se provode petrografsko-sedimentološke, geokemijske i petrofizikalne analize stijena, kao i PVT, reološke, fizikalno-kemijske i korozijske analize ležišnih fluida.

Detaljnije su se upoznali s problemom intenzivne korozije u naftnim i geotermalnim sustavima i važnosti primjene inhibitora korozije i kamenca, kao i s aparaturama za provedbu korozijskih ispitivanja pri povišenim tlakovima i temperaturama. ///

Studenti i nastavnici Sveučilišta Penn State i Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu

Na projektu je bilo više od 50 sudionika s američkoga sveučilišta Penn State (Smeal College of Business i College of Education), sa Sveučilišta u Zagrebu s Fakulteta organizacije i informatike, XV. gimnazije (MIOC), Prve gimnazije Varaždin, Tehničke škole Sisak i češkoga Tehničkoga sveučilišta u Pragu.

Sudionici projekta imali su priliku proći intenzivan program obrazovanja o umjetnoj inteligenciji, virtualnoj stvarnosti, internetu stvari i drugim novim tehnologijama, kao i o poduzetništvu i marketingu, a predavanja i radionice o navedenim temama držali su nastavnici s Fakulteta organizacije i informatike (izv. prof. dr. sc. Mario Konecki, izv. prof. dr. sc. Mladen Konecki, izv. prof. dr. sc. Igor Pihir) i nastavnici sa Sveučilišta Penn State (voditelj Centra za studentsko poduzetništvo na Penn Stateu i Međufakultetskoga programa za poduzetništvo i inovacije Jamey A. Darnell te voditeljica međunarodnih programa dr. Leila Bradaschia).

U koordinaciji projekta i pružanju tehničke i logističke podrške sudjelovao je i Penn State Global, odjel Sveučilišta Penn State za međunarodnu suradnju i partnerstva (prorektorica Sabine Klarhr, direktorica za globalna partnerstva Alexandra Persiko i pomoćnik direktorice za globalna partnerstva Vlad Likholetov). Voditelj cjelokupnoga projekta bio je izv. prof. dr. sc. Mario Konecki, a u organizaciji su pomogli i kolege izv. prof. dr. sc. Igor Pihir, izv. prof. dr. sc. Mladen Konecki i projektni stručnjak Jerry John Antolos, univ. mag. inf. U koordinaciji projekta sudjelovali su i ravnatelj MIOC-a Nikola Dmitrović, ravnateljica Prve gimnazije Varaždin Janja Banić, ravnatelj Tehničke škole Sisak Davor Malović i nastavnici Bojan Banić (Prva gimnazija Varaždin) i Milan Toš (Tehnička škola Sisak). Partneri na projektu su Varaždinska županija, Sisačko-moslavačka županija, Tehnička škola Sisak, Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu, S-Color d. o. o., Auto Centar Kos d. o. o.

i Gastrocom d. o. o. Projekt je realiziran kao Penn State EDGE (Experiential Digital Global Engagement) aktivnost.

Uz predavanja i radionice iz područja novih tehnologija i poduzetništva, sudionici projekta su u projektnim timovima uz mentorstvo imali prilike osmisliti vlastite inovativne projektne ideje te dovesti te ideje do stanja prototipa. Na kraju projektnih aktivnosti, međunarodni su timovi svoje projekte prezentirali pred međunarodnim žirijem, koji se većinom sastojao od članova s fakulteta Smeal College of Business (Jamey A. Darnell, Beatrice Sirakaya, Jaida Copeland) te je proglašen pobjednički tim s najboljom inovativnom idejom, uz naglasak kako su svi timovi osmislili izvrsne inovativne ideje i izradili odlične prototipove.

Studenti su tijekom boravka na Penn Stateu imali prilike vidjeti Smeal College of Business, gdje su se tijekom organizirane prezentacije kolegice

Uspješno završen projekt u suradnji s američkim sveučilištima Penn State i NYU

Od 28. studenoga do 10. prosinca 2025. u SAD-u je održan projekt **3. međunarodni studentski poslovni susret** (3rd International Student Business Meetup), na kojem je sudjelovalo sedam studenata Sveučilišta u Zagrebu Fakulteta organizacije i informatike (Petra Prister, Sofija Posuda, Dora Kulaš, Nina Mirčić, Luka Arbutina, Ivan Lalić i Alen Adrović) te nastavnici izv. prof. dr. sc. Mario Konecki, izv. prof. dr. sc. Igor Pihir i Jerry John Antolos, univ. mag. inf.

PIŠE I SNIMIO: Izv. prof. dr. sc. Mario Konecki, Sveučilište u Zagrebu Fakultet organizacije i informatike

Christine Ann Wiedemer upoznali s mogućnostima obrazovanja i studijskim programima. Također su imali prilike vidjeti College of Education te se upoznati s radom toga fakulteta tijekom prezentacije kolegice Krishawne Goins.

Studenti su također imali prilike vidjeti Penn State kampus University Park, odjel za međunarodnu suradnju i partnerstva Penn State Global, upoznati se sa studentskim životom u kampusu, naučiti o poduzetničkim prilikama za studente, a sudjelovali su i na student-

Studenti i nastavnici Sveučilišta Penn State i Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu

skom poduzetničkom događanju Pitch Fest 2025, koji se održao u prostorima Eric J. Barron Innovation Huba.

Tijekom projekta izv. prof. dr. sc. Mario Konecki održao je i nekoliko sastanaka vezanih za suradnju s Penn Stateom u području razvoja tehnologija za obrazovanje u području umjetne inteligencije te je dogovoren nastavak tih razgovora i projektne suradnje u tom području. O nastavku projektne suradnje razgovarao je tijekom drugog dijela projektnih aktivnosti u New Yorku i s upravom Odjela za razvoj videoigara na Sveučilištu New York. Rezultat tih razgovora je više postignutih dogovora o zajedničkim projektnim i istraživačkim aktivnostima.

Prorektorica Sabine Klahr je na kraju događanja istaknula važnost provedenoga projekta te je istaknula da je isti zbog svojeg opsega i sadržaja važan korak naprijed u suradnji Sveučilišta Penn State i Sveučilišta u Zagrebu.

Cjelokupni projekt 3. međunarodni studentski poslovni susret organiziran je u sklopu Laboratorija za dizajn programskih sučelja, internetske servise i videoigre, koji djeluje na Fakultetu organizacije i informatike, i Laboratorija za umjetnu inteligenciju i holograme, koji djeluje na razini Varaždinske županije u sklopu Centra izvrsnosti iz informatike, s obzirom na to je izv. prof. dr. sc. Mario Konecki voditelj obaju laboratorija i da se područje djelovanja tih dvaju laboratorija preklapa s provedenim projektom i organiziranim događajem.

Nakon posjeta Sveučilištu Penn State, studenti Fakulteta organizacije i informatike posjetili su i Sveučilište New York, Odjel za razvoj videoigara (NYU Game Center), gdje je organiziran simpozij u području razvoja videoigara za studente Sveučilišta NYU i studente Sveučilišta u Zagrebu. Simpozij je organiziran u suradnji izv. prof. dr. sc. Marija Koneckog i uprave Odjela za razvoj videoigara Sveučilišta NYU, a na događanju je sudjelovalo više od 30 zainteresiranih.

Simpozij je otvorila pročelnica Odjela za razvoj videoigara Naomi Clark, pri čemu se osvrnula na dosadašnju suradnju s izv. prof. dr. sc. Koneckim. Pozvana predavanja za studente NYU-a i studente Sveučilišta u Zagrebu održali su izv. prof. dr. sc. Mario Konecki, izv. prof. dr. sc. Mladen Konecki i nastavnik Sveučilišta NYU Charles Pratt, a studentima se obratio i pročelnik Odjela iz prethodnog mandata Eric Zimmerman. Suradnja sa Sveučilištem NYU u području razvoja videoigara iznimno je važno jer je Sveučilište NYU redovito među najbolje rangiranim visokim učilištima na svijetu u području razvoja videoigara.

„Vjerujemo kako je ovaj projekt samo jedan u nizu mnogih budućih koraka suradnje sa Sveučilištem Penn State i Sveučilištem NYU, a na korist naših učenika, studenata, nastavnika, Fakulteta i Sveučilišta“, istaknuo je izv. prof. dr. sc. Konecki sa suradnicima. ///

Izv. prof. dr. sc. Mario Konecki i pročelnica Odjela za razvoj videoigara Sveučilišta NYU Naomi Clark, pročelnik iz prethodnog mandata Eric Zimmerman, voditelj Centra za studentsko poduzetništvo na Penn Stateu Jamey A. Darnell i prorektorica Sabine Klahr

Studenti i nastavnici Sveučilišta Penn State i Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu

Predavanje izv. prof. dr. sc. Marija Koneckog na Odjelu za razvoj videoigara Sveučilišta NYU

MLADI U EU

Stažiranje u EU parlamentu za nas je bilo neprocjenjivo iskustvo!

Hrvatskim studentima na raspolaganju su različiti oblici stažiranja u institucijama i agencijama Europske unije, a svaki od njih velika je i vrijedna prilika koja im pruža specifičan uvid u rad europskih politika i administracije

PIŠE: Ana Konta

FOTO: iz privatnog albuma sugovornika

Iskustvo stažiranja mi je bilo neprocjenjivo jer mi je pokazalo kako je rad u EU institucijama stvaran i dinamičan, ali i koliko je važno graditi odnose, učiti od drugih i uključivati se u zajednicu. Najviše mi se svidjela prilika da iz prve ruke pratim rad Europskog parlamenta i rad zastupnice Nikoline Brnjac, ali i svi svakodnevni dijelovi života u Bruxellesu koji su staž učiniли posebnim. Bilo je sjajno upoznati ljude iz različitih zemalja, steći prijatelje s kojima se dandanas družim, sudjelovati u *afterwork* druženjima i raditi na *networkingu* – sve to iskustvo bilo je jednako vrijedno kao i profesionalni dio staža”, započinje svoju priču o stažiranju u EU parlamentu Katarina Milina, studentica 5. godine poslovne ekonomije, smjer analiza i poslovno planiranje na Sveučilištu u Zagrebu na Ekonomskom fakultetu.

Katarina je u Bruxellesu bila šest tjedana. Kada se prijavila za stažiranje u EU parlamentu pohađala je četvrtu godinu studija. Pratila je teme iz područja stambene politike i turizma, pripremala materijal za rasprave te pratila pojedine odbore i sastanke skupine.

„Ondje sam mogla vidjeti kako se konkretno oblikuju politike koje utječu na stvarne probleme u Europi. Tijekom staža učila sam kako pratiti važna politička pitanja, pripremati materijal za rasprave i surađivati u timu, ali i koliko je važno povezivati se s ljudima i graditi mrežu kontakata. U Europskom parlamentu zastupnica Brnjac članica je Europske pučke stranke (EPP), što znači da sudjeluje u radu najveće političke skupine u Parlamentu i aktivno oblikuje stajališta u skladu s njezinim prioritetima. Glavni zadatci su mi bili pratiti odbore i sastanke grupe, pisati bilješke sa sastanaka (najbitniji zadatak), pomagati na konferencijama te pomagati u uredu (većinom administrativni poslovi). Stručnost, predanost i volja za dijeljenjem znanja stvorili su okružje u kojem sam mogla rasti i učiti. Boravak u inozemstvu također mi je razvio samostalnost, organizacijske vještine i fleksibilnost, a sve to zajedno pružilo mi je uvid u profesionalni i osobni razvoj u međunarodnom okružju”, ističe Katarina koje je vještine stekla stažirajući u Europskom parlamentu.

BROJNE MOGUĆNOSTI STAŽIRANJA U EU INSTITUCIJAMA

Europska unija u svojim ključnim institucijama pruža studentima jedinstvenu priliku za stjecanje dragocjenog radnog iskustva. Iznimno je to velika i vrijedna prilika za mlade ljude jer im omogućuje da iz prve ruke upoznaju kako funkcioniraju europske institucije te kako donose odluka koje oblikuju naš svakodnevni život. Hrvatskim studentima na raspolaganju su različiti oblici stažiranja u institucijama i agencijama Europske unije, a svaki od njih pruža specifičan uvid u rad europskih politika i administracije.

Najpoznatije su stipendije **Schuman u Europskom parlamentu**, koje se raspisuju dva puta godišnje (u veljači i listopadu) i traju pet mjeseci. Otvorene su studentima svih profila – od prava i politologije do jezika, novinarstva, ekonomije, informatike ili dizajna. Schuman stažisti mogu raditi u raznim odjelima Parlamenta: u odborima, komunikacijskim službama, uredima zastupnika ili tajništvima političkih klubova.

Osim Parlamenta, **Europska komisija** provodi svoj **Blue Book program**, gdje se mladi stažisti uključuju u rad agencija i predstavništava Komisije u državama članicama. Svoje programe nudi i Vijeće EU-a, Europski revizorski sud, Europska služba za vanjsko djelovanje te brojne agencije diljem Europe.

Najdostupniji i najfleksibilniji oblik su **stažiranja u uredima zastupnika u Europskom parlamentu**, tzv. MEP stažiranje. Zastupnici samostalno biraju stažiste, a prijave se mogu slati tijekom cijele godine, bez unaprijed zadanih rokova i vremena trajanja. Takav angažman studentima omogućuje izravan rad na pripremi zakonodavnih inicijativa, analizi dokumenata, istraživanju tema iz djelokruga odbora, komunikaciji s institucijama i organizaciji događanja. Prednost je ovoga staža što nudi vrlo konkretan uvid u svakodnevni politički rad i dinamiku Europskoga parlamenta i u Bruxellesu i u Strasbourgu.

„Stažiranje u institucijama Europske unije iznimno je velika i vrijedna prilika za mlade ljude i studente jer im omogućuje da iz prve ruke upoznaju način

Marin Žunac i Toni Tomic sa zastupnicom Nikolinom Brnjac.

funkcioniranja europskih institucija te donošenja odluka koje oblikuju naš svakodnevni život. Iskustvo stažiranja u europskim institucijama donosi profesionalne koristi, ali i snažan osobni rast. Mladi tijekom stažiranja razvijaju odgovornost, samostalnost, uče kako se nositi s promjenama, imaju osjećaj inicijative te rade u okružju koje je multikulturno i dinamično. Staž dolaze odraditi mladi različitih struka, tako da njima iskustvo u Europskom parlamentu omogućuje povezivanje vlastitog obrazovanja s konkretnim europskim politikama. Primjerice, nekoliko izvrsnih studenata s **Fakulteta prometnih znanosti** su na stažu detaljno pratili rad **Odbora za promet i turizam (TRAN)**. Njima je osobito korisno bilo što su teme poput razvoja TEN-T mreže i novih pravila u cestovnom prometu, koje su dotad poznavali samo iz akademskog konteksta, mogli vidjeti u stvarnom procesu donošenja novih politika”, objašnjava za *Akademski list hrvatska zastupnica u Europskom parlamentu* Nikolina Brnjac.

Jedan od studenata s **Fakulteta prometnih znanosti**, koji je boravio šest tjedana u Bruxellesu na stažiranju kod zastupnice Brnjac, bio je i **Marin Žunac**. Tada student završne godine diplomskog studija, u međuvremenu je diplomirao i danas radi u poduzeću koje se bavi projektiranjem te razvojnim i istraživačkim radom u području prometa.

SUDJELOVANJE NA RASPRAVAMA I SJEDNICAMA

„Iskustvo koje sam stekao stažirajući u EU parlamentu značajno će pridonijeti mojoj daljnjoj karijeri. Svi stažisti su stekli vrijedan uvid u funkcioniranje određenih aspekata europske prometne politike, kao i njezinu korelaciju s nacionalnom politikom i aktualnim pitanjima u Republici Hrvatskoj. Preporučio bih svima koji imaju priliku da se prijave na stažiranje u Europskom parlamentu. Takvo iskustvo iznimno je vrijedno ne samo u profesionalnom nego i u osobnom smislu. Stažistima omogućuje upoznavanje velikog broja ljudi iz različitih zemalja te stjecanje uvida u rad jedne od najvažnijih institucija Europske unije. Osim toga, boravak u većem europskom gradu pruža priliku za razumijevanje drukčijeg načina života, kulture i svakodnevnih navika, što dodatno obogaćuje cjelokupno iskustvo”, poručuje Marin.

Tijekom stažiranja, dodaje Marin, studenti su se bavili temama povezanim s odborima u kojima je zastupnica Brnjac bila članica. Jedan od ključnih odbora koji je izravno povezan s njegovim studijem bio je Odbor za promet i turizam (TRAN). Osim njega, stažisti su pratili rad Odbora za regionalni razvoj (REGI) te Posebnog odbora za stambenu krizu u Europskoj uniji (HOUS).

„Sva tri odbora bila su mi izrazito zanimljiva, a posebno TRAN i HOUS. Odbor TRAN bio mi je posebice relevantan jer sam završio studij na Fakultetu prometnih znanosti, pa me zanimalo na koji se način promišlja prometna politika na razini Europske unije, koje se mjere predlažu te kako se oblikuju buduće strategije mobilnosti. Odbor HOUS bio mi je iznimno intrigantan zato što se bavi jednim od najizraženijih i najaktualnijih problema u Europi, a to je stambena kriza. Često se smatra da je taj problem prisutan samo u Hrvatskoj, no riječ je o izazovu koji zahvaća gotovo sve europske države. Upravo zato bilo mi je iznimno vrijedno sudjelovati na raspravama i sjednicama na kojima se predstavljaju konkretne mjere i prijedlozi usmjereni na ublažavanje i rješavanje tog problema. Također, želim istaknuti rad zastupnice Nikoline Brnjac jer sam se iz prve ruke uvjerio koliko se truda i ozbiljnih napora ulaže u pronalaženje rješenja stambene krize i na razini Europske unije i u Hrvatskoj. Želim joj puno uspjeha u daljnjem radu u tom području”, ističe Marin Žunac.

PRILAGODBA NA BRZI RITAM RADA

U uredu zastupnice u Europskom parlamentu **Sunčane Glavak** također često dolaze hrvatski studenti na stažiranje kako bi se upoznali s procesom donošenja odluka i stekli uvid u vođenju rasprava o vanjskoj politici, okolišu, jedinstvenom tržištu i mnogim temama koje su bitne za funkcioniranje u Europskoj uniji i izvan nje.

„Stažiranje u europskim institucijama jedno je od **najvrjednijih iskustava za mlade**. Profesionalno, ono im omogućuje izravan kontakt s procesom donošenja odluka na europskoj razini. Mladi shvate koliko je zakonodavni proces složen, koliko je važna argumentacija i timski rad

Sunčana Glavak, zastupnica u EU parlamentu

i koliko svaka riječ u prijedlogu zakona ima težinu. Uče o europskim vrijednostima ne samo iz knjiga nego kroz konkretan rad, kroz suradnju s kolegama iz cijele Europe. To je i veliko životno iskustvo za njih. Život i rad u Bruxellesu, Strasbourgu ili Luxembourg često je prvi pravi susret s međunarodnim okruženjem. Mladi postaju samostalniji, organiziraniji, tolerantiji i otvoreniji prema različitim kulturama. Uče se nositi s izazovima: od pronalaska smještaja i organizacije svakodnevice do rada na složenim temama i rokovima. Mnogi mi nakon staža kažu da im je to iskustvo otvorilo oči, ne samo o Europskoj uniji nego i o vlastitim mogućnostima. Upoznaju ljude koji će im ostati prijatelji, mentore koji im pomognu u profesionalnom usmjeravanju i, što je najvažnije, otkriju koliko i oni sami mogu doprinijeti zajedničkoj europskoj priči”, govori za **Akademski list zastupnica u EU parlamentu Sunčana Glavak**.

Ona napominje kako u svojem uredu nastoji da svaki stažist bude dio tima, a ne promatrač. Od prvoga dana stažisti upoznaju kako izgleda zakonodavni proces – čitaju nacрте izvješća i rezolucija, prate

predložene amandmane, istražuju pozicije političkih klubova i izrađuju sažetke koji im pomažu u pripremi sjednica odbora. Tako, dodaje zastupnica Glavak, brzo nauče kako izgleda ritam parlamentarnog rada i koliko je važna preciznost u svakoj fazi pripreme dokumenata.

„Rad u Europskom parlamentu doista je dinamičan, raznolik i poticajan. To je okruženje u kojem se svaki dan nešto novo događa, u kojem se istovremeno raspravlja o vanjskoj politici, jedinstvenom tržištu, kulturi, okolišu, obrazovanju, javnom zdravlju, sigurnosti hrane i digitalnim politikama. Stažisti, ovisno o svojim interesima i usmjerenju, imaju priliku biti uključeni u gotovo sve aspekte rada institucije i u kratkom vremenu steći iskustvo koje ih oblikuje za cijelu karijeru”, ističe zastupnica Sunčana Glavak.

NEPROCJENJIVO ISKUSTVO

Jedna od stažistica u njezinu uredu bila je i **Vida Vertuš**. Ona danas radi kao **lokalna asistentica** zastupnice u Europskom parlamentu Sunčane Glavak te se svakodnevno koristi znanjima i vještinama stečenima tijekom stažiranja.

„U Uredu zastupnice Sunčane Glavak u Europskom parlamentu u Bruxellesu imala sam priliku pratiti rad u područjima koja me istinski zanimaju, posebice okoliš, klima i sigurnost hrane (**Odbor ENVI**). Mentori su mi bili asistenti zasu-

Vida Vertuš sa zastupnicom Sunčanom Glavak

pnice, koji su me uputili u način rada, kao i sama zastupnica Sunčana Glavak. Od prvog dana stažiranja svi su bili susretljivi prema meni i spremno su podijelili svoje znanje i iskustvo. Vodili su me kroz zadatke, iskazivali mi povjerenje i prostor da se zaista uključim u rad Parlamenta, što me iznimno motiviralo”, kazuje Vida.

Kada je odlazila na stažiranje u Bruxelles, već je bila završila **Agronomski fakultet** u Zagrebu, smjer hranidba životinja i hrana. Stažiranje joj je pružilo vrijedno praktično iskustvo te uvid u rad Europskoga parlamenta i razumijevanje politika u području okoliša, klime i sigurnosti hrane.

„Moj je savjet budućim stažistima da iskoriste svaku priliku za učenje, budu znatiželjni i otvoreni prema svemu što ih okružuje, ali i da uživaju u svim čarima života u Bruxellesu. Takvo iskustvo ostavlja trag – profesionalno i osobno – i doista otvara vrata za daljnji razvoj”, preporučuje Vida budućim stažistima da budu otvoreni i proaktivni.

Svoje zadovoljstvo sa studentima koji su stažirali u njezinu uredu ne skriva zastupnica Glavak.

„Ponosna sam što su mnogi moji bivši stažisti nastavili karijeru u europskim institucijama, nevladinim organizacijama, ministarstvima, medijima i obrazovanju. To je najljepša potvrda da ulaganje u mlade ljude uvijek ima smisla. Mladima uvijek kažem: Ne čekajte da netko dođe i ponudi vam priliku. Uzmite ju sami i prijavite se! Upravo takva iskustva oblikuju nas i daju nam snagu. Svaki staž u Europskom parlamentu, bilo u Bruxellesu, Strasbourgu ili u uredu zastupnika u Hrvatskoj, više je od posla – **to je putovanje prema razumijevanju Europe i vlastitih potencijala**”, poručuje zastupnica Sunčana Glavak.

O svojim iskustvima stažiranja su nam rekli...

KATARINA MILINA

„U Bruxellesu sam bila šest tjedana. Stažiranje je bilo plaćeno, a za let je bio osiguran fiksni iznos, što mi je olakšalo organizaciju putovanja (let se organizira u vlastitom aranžmanu). Smještaj sam pronalazila sama, što je bio izazov, ali i prilika da naučim kako se snaći u novom gradu i samostalno planirati život. Iako sam se morala sama brinuti o hrani, imala sam nekoliko

opcija: katkada sam jela kod kuće s cimerima, što je bilo i zabavno i praktično, ili sam izlazila u restorane i kafiće u okolici. Nekad bih jela u menzi u Parlamentu, koja nudi popust za stažiste, i ondje bih izabrala brz i relativno povoljan obrok tijekom napornog dana. Što se tiče prijevoza, za svakodnevno kretanje po gradu moguće je nabaviti mjesečni pokaz za javni prijevoz, što znatno olakšava dolaske u ured, na sastanke i do parlamentarne zgrade. Tijekom boravka

u Bruxellesu naučila sam mnogo o organizaciji svakodnevnog života u stranom gradu: od planiranja troškova i pronalaska smještaja do navigacije javnim prijevozom i upoznavanja lokalne kulture i običaja. Upoznala sam mnoge studente i stažiste iz raznih EU zemalja, što je bio jedan od najzabavnijih i najkorisnijih dijelova mog boravka u Bruxellesu. Bilo je super razmjenjivati iskustva i gledati kako se različiti pristupi i perspektive uklapaju u rad Parlamenta.”

DOMINIK KULJAK

„Opći dojam o stažiranju izrazito mi je pozitivan. Već sam ulazak u zgradu Europskog parlamenta ostavio je snažan dojam, ponajprije zbog veličine kompleksa, brojnih sadržaja i radne atmosfere. Posebno me se dojmila činjenica da se u tom prostoru svi kreću slobodno i ravnopravno, od stažista do predsjednice Metsole, što stvara snažan osjećaj zajedništva unutar institucije. U

početku je sve djelovalo gotovo nerealno, upravo zbog svijesti o važnosti mjesta i ljudi koji u njemu posluju. Osim profesionalnog iskustva, smatram iznimno vrijednim i mrežu kontakata koju sam tijekom stažiranja ostvario. Svakako bih preporučio svim zainteresiranim studentima i mladima da takvu priliku prihvate bez oklijevanja, budući da se mogućnost stažiranja u Europskom parlamentu ne pruža često, a interes za takva mjesta je iznimno velik. Za one koji

imaju određenu nesigurnost zbog jezične barijere, važno je napomenuti da to ne bi trebalo predstavljati prepreku. Komunikacija unutar ureda, posebice s asistentima i mentoricom, odvija se na hrvatskom jeziku, a i u institucionalnom radu postoji mogućnost korištenja hrvatskog jezika kao jednog od službenih jezika Europske unije. Osim profesionalnog aspekta, stažiranje pruža i vrijednu priliku za upoznavanje različitih kultura i stvaranje novih poznanstava.”

MARIN ŽUNAC

„Tijekom stažiranja upoznao sam puno ljudi iz različitih europskih zemalja, ali i izvan Europe. Opći dojam među njima bio je vrlo pozitivan, ponajprije zato što je većina došla u Bruxelles s jasno definiranim ciljevima, bilo radi stjecanja profesionalnog iskustva, kao što je bio slučaj sa mnom, bilo s ambicijom pronalaska zaposlenja i dugoročnog ostanka u gradu. Osobito mi se svidio ze-

mljopisni položaj Bruxellesa, koji smatram iznimno povoljnim. Tijekom boravka obišli smo brojne gradiće u okolici do kojih se vlakom stiže za otprilike sat vremena. Također, posjetio sam i Pariz, do kojega vozi brzi vlak, a putovanje traje oko 75 minuta, što smatram velikom prednošću. Naravno, iskoristili smo priliku i za obilazak glavnih kulturnih znamenitosti u Bruxellesu. Preporučio bih svima koji imaju priliku da se

prijave na stažiranje u Europskom parlamentu. Takvo iskustvo iznimno je vrijedno, kako u profesionalnom, tako i u osobnom smislu. Stažistima omogućuje upoznavanje velikog broja ljudi iz različitih zemalja te stjecanje uvida u rad jedne od najvažnijih institucija Europske unije kao i razumijevanje drukčijeg načina života, kulture i svakodnevnih navika, što dodatno obogaćuje cjelokupno iskustvo.”

VIDA VERTUŠ

„Istraživala sam kulturne i povijesne znamenitosti u Bruxellesu, a vikendima bih otišla u gradove kao što su Brugge i Gent, koji su od Bruxellesa vlakom udaljeni do sat vremena. Brugge me oduševio svojim srednjovjekovnim kanalima i arhitekturom, a u Gentu me fascinirala kombinacija povijesti i živopisnog studentskog života. Na ta pu-

tovanja išla sam s drugim stažistima, odnosno mojim tadašnjim cimerima, što je cijelo iskustvo učinilo još zabavnijim i bogatijim jer smo zajedno otkrivali gradove i dijelili doživljaje. Ovi izleti dali su mi snažan osjećaj europske raznolikosti i kulturne povezanosti koji je savršeno dopunio moje profesionalno iskustvo u Bruxellesu. Upoznala sam brojne studente iz različitih europskih

zemalja. Razmjenjivali smo iskustva o stažiranju, jednako kao i sa stažistima iz Hrvatske, s kojima sam se posebno povezala jer smo si međusobno pomagali u snalaženju u Bruxellesu. Bilo je jako korisno i lijepo imati tu malu zajednicu Hrvata unutar koje smo se mogli osloniti jedni na druge, zajedno učiti o europskim institucijama i istraživati grad.”

TONI TOMIĆ

„Posebno mi se svidjela atmosfera u Europskom parlamentu, njegova organiziranost i veličina. Najveća vrijednost koju mi je donio boravak u Bruxellesu i rad u Europskom parlamentu jest snalažljivost i organiziranost. Bavili smo se prometom i turizmom (TRAN), regionalnim razvojem (REGI), stambenom krizom (HOUS), a

glavni zadatak bio je fokusiran na priuštivo stanovanje u Europskoj uniji. Preporučujem svim studentima koji imaju priliku da se jave na natječaje za stažiranje u tijelima i institucijama EU-a. U slobodno vrijeme sam istraživao grad, posjećivao parkove i katoličke crkve. Ja sam se javio zahvaljujući pozivu našega dekana Fakulteta prometnih znanosti Marka Šoštarčića. Dok sam prolazio kroz cijeli ciklus prijave i odlaska na stažira-

nje u Bruxelles, bio sam student Fakulteta prometnih znanosti. Prije odlaska riješio sam sve kolegije na prvom ispitnom roku kako bih bio bezbrižan i mogao se potpuno posvetiti iskustvu stažiranja, a jedino što mi je preostalo bilo je pisanje diplomskog rada. Trenutačno radim u projektantskoj tvrtki Elipsa – S. Z., koja se bavi projektiranjem i planiranjem u prometu, na radnom mjestu projektanta pripravnika.”

Nikolina Brnjac, zastupnica u Europskom parlamentu

„Moja iskustva sa stažistima u uredu iznimno su pozitivna. Uglavnom se radi o mladim, iznimno pametnim i motiviranim ljudima iz cijele Hrvatske koji dolaze s različitih fakulteta i stručnih područja: od prava, politologije i ekonomije do interdisciplinarnih studija. Upravo ta raznolikost znanja i perspektiva donosi dodatnu vrijednost radu ureda.

Često sam svoje stažiste prvi put upoznala upravo na dijalozima s mladima o priuštivom stanovanju, koje organiziram diljem Republike Hrvatske, ali i u Bruxellesu. Prvi takav dijalog održan je u svibnju u novootvorenom centru Doživi Europu, čime je započet ciklus susreta s mladima koji će se nastaviti i ubuduće. Na tim se događanjima redovito istaknu mladi koji pokazuju znanje, aktivnost i iskren interes za europske politike – i upravo su oni koji kasnije postanu dio mog tima. Kada dođu

u Bruxelles, posebno me raduje vidjeti koliko brzo napreduju, preuzimaju inicijativu i razvijaju vještine koje će ih, uvjerena sam, voditi prema uspješnim karijerama u Hrvatskoj i Europi. Zbog svega toga često ostajem s njima u kontaktu, a tijekom svoga boravka postanu važan i vrijedan dio mog tima.

Predivno je gledati koliko imamo talentiranih, motiviranih i vrijednih mladih ljudi. Već su sada, premda tako mladi, iznimno uspješni i ambiciozni. Neki od mojih bivših stažista studiraju zahtjevne i vrhunske programe, poput studija prava u Maastrichtu, a neki su nakon stažiranja u Parlamentu otišli i u Sjedinjene Američke Države, gdje danas studiraju u Miamiju. To me iznimno veseli i svima im od srca želim puno uspjeha u daljnjem radu i razvoju.”

TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET NASTAVLJA USPJEŠNU
SURADNJU S PLAYSTATIONOM

Izrađena replika kostima iz igre Ghost of Yōtei

U izradi cosplay kostima sudjelovali su studenti prijediplomskoga studija Modni dizajn: Mila Trojan, Damian Blažević, Tamara Beck, Lukas Lujanac, Hera Žuvela, Luna Fuchs, Fran Kržak, Nika Eremija, Katarina Grujić, Nika Glavaš i Nikolina Jakus, u sklopu kolegija Elementi projektiranja odjeće III. Svaki od njih izradio je dio kostima ili jedan od rekvizita

PISAO: prof. dr. sc. Irena Šabarić Škugor, Zavod za dizajn tekstila i odjeće, Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
SNIMIO: Hrvoje Banić

Zadovoljstvo nam je predstaviti fotografije dovršene replike Atsuina kostima iz nedavno objavljene PlayStation 5 igre *Ghost of Yōtei*. Prva suradnja PlayStationa Hrvatska sa Sveučilištem u Zagrebu Tekstilno-tehnološkim fakultetom (TTF) započela je 2022. godine. Iznimno posvećen tim studenata do danas je uspješno izradio tri spektakularne replike kostima. Nakon što su u stvarni svijet prenijeli kulturne izgled Aloy i Freye, suradnja se nastavila i ove godine izradom trećega komada: impresivnoga kostima protagonistice Atsu.

Ghost of Yōtei zasebna je igra, s radnjom smještenom u ruralni Japan 17. stoljeća. Priča prati Atsu, usamljenu plačenicu u osvjetničkom pohodu. Željna osvete, ona putuje kroz prekrasne, surove krajolike sjevernoga Japana, loveći one koji su mnogo godina ranije pobili njezinu obitelj.

Kostim je nastao pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Irene Šabarić Škugor, dr. sc. Beti Rogina-Car, više znanstvene suradnice, dr. sc. Franke Karin, više asistentice, i Luke Savića, mag. ing. techn. text., asistenta.

„Studenti su, vidjevši prethodne suradnje na kostimima Freye i Aloy, s nestrpljenjem čekali novi projekt. Ovakve suradnje predstavljaju novo iskustvo za studente i mogućnost rada na projektima u kakvima do sad nisu sudjelovali“, naglasila je izv. prof. dr. sc. Irena Šabarić Škugor.

U sklopu ovakve suradnje studentima je omogućena sinergija umjetnosti i tehnologije koja potiče razvoj njihove umjetničke produkcije, s naglaskom na uključivanje novih tehnologija u umjetnički proces.

Dr. sc. Franke Karin, viša asistentica, istaknula je složenost i edukativnu vrijednost svakog novog dizajnerskog projekta: „Svaki novi kostim izazov je jer se za realizaciju kostima koriste različite tehnike izrade. Osim izrade odjevnih predmeta, tu je i izrada svih dodataka koji čine kostim jedinstvenim. Osim toga, svaki kostim se izrađuje s drugom generacijom studenata različitog predznanja, što i mentorima predstavlja novi izazov.“

U izradi cosplay kostima sudjelovali su studenti prijediplomskoga studija Modnog dizajna: Mila Trojan, Damian Blažević, Tamara Beck, Lukas Lujanac, Hera Žuvela, Luna Fuchs, Fran Kržak, Nika Eremija, Katarina Grujić, Nika Glavaš i Nikolina Jakus, u sklopu kolegija Elementi projektiranja odjeće III. Svaki od njih izradio je dio kostima ili jedan od rekvizita.

„Fakultet nam je pružio jedinstvenu priliku u izradi *cosplaya* za Sucker Punch, jedan od studija PlayStationa. Oduševljeni smo razinom slobode koju smo dobili u izradi Atsuina kostima. Mentorice su nam bile čvrst oslonac u samom procesu te su osigurale da atmosfera uvijek bude radna i kreativna. Kombiniranjem tradicionalnih i modernih tehnika svi smo si produbili i stekli nove vještine“, izjavili su studenti Hera Žuvela i Lukas Lujanac.

Uz izradu kostima i potrebnih rekvizita, šešira, obuće i 3D maski prilagođenih licu modela, studenti imaju priliku primijeniti različita znanja i vještine kako bi obavili postavljene zadatke.

Asistent Luka Savić je istaknuo: „Izradili smo 3D model maske prema originalnom obliku i izgledu *Ghost of Yōtei* maske iz videoigre. Na 3D modelu u programu Blender radila je studentica Nika Glavaš, koja je model dodatno prilagodila za 3D ispis na pisaču Bambu Lab A1. Pomoću softvera Bambu Lab Studio optimirane su postavke ispisa kako bi se postigao što vjerniji izgled maske i što bolje pristajanje licu modela koji će nositi kostim.“

Osim što je sudjelovala u izradi kostima, ove je godine Luna Fuchs, studentica 3. godine prijediplomskoga studija *Modni dizajn*, stala pred kameru fotografa Hrvoja Banića u ulozi modela jer joj je dana čast nositi kostim Atsu koji je izradila zajedno sa svojim kolegama. ///

PIŠE: **Lucijan Mofardin,**
dobitnik Rektorove nagrade za akademsku 2024./2025. godinu

Rektorova nagrada – simboličan poziv studentima

Poziv studentima na razvoj njihove znatiželje, marljivosti, ustrajnosti i dosljednosti. Upravo su to elementi koji čine gradivne stupove uspjeha i izvrsnosti

Rektorova se nagrada dodjeljuje studentima prijediplomskih, diplomskih i integriranih studija Sveučilišta u Zagrebu za njihove izvrsne radove i postignute izvanredne rezultate u protekloj godini. Riječ je o najvećem priznanju studentima za iznimna znanstvena i umjetnička postignuća, posebne natjecateljske uspjehe te društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici.

Dobiti Rektorovu nagradu posebno je priznanje jer je riječ o nagradi koja vrjednuje izniman trud i angažman studenata koji potvrđuju izvrsnost i pomiču granice, bilo osobne ili čak znanstvene. Motiviran postojanjem takve nagrade koja cijeni predanost znanstvenoistraživačkom radu i aktivnostima izvan redovitih akademskih obveza, autor nagrađenoga rada *Ilegalno odlaganje otpada i utjecaj ekoloških udruga na kolektivnu svijest o važnosti učinkovitog gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj* razmišljao je o mogućoj prijavi. Iako sintagma „Rektorova nagrada“ poticajno zvuči i lako se prepustiti zamišljanju trenutka njezina dobivanja, treba biti svjestan da do toga trenutka časti slijedi dugo razdoblje promišljanja, istraživanja i neumorna rada.

Imajući to u vidu, cilj je bio pronaći prikladnu temu za rad koji bi mogao doprinijeti razumijevanju nekoga društvenog izazova u Hrvatskoj. Autor je, vjerujući da su i drugi dobitnici Rektorove nagrade razmišljali na sličan način, želio napisati rad koji je doista društveno relevantan i koristan. Baš u veljači prošle godine kada je o tome počeo razmišljati, u jeku je bila afera ilegalnog i masovnog odlaganja otpada na ličkom području. Shvatio je da je upravo ta tema vrijedna istraživanja, što je potvrdila i njezina medijska podzastupljenost.

Stoga je cilj toga rada, u kontekstu opetovanih slučajeva ilegalnog odlaganja (opasnog) otpada u Hrvatskoj, bio istražiti kako ekološke udruge svojim djelovanjem utječu na kolektivnu svijest građana o važnosti učinkovitoga gospodarenja otpadom. Autor smatra da je tema rada bila pogodena i zbog svoje interdisciplinarnosti – pitanje gospodarenja otpadom istovremeno je i pitanje civilnoga društva, povjerenja u institucije te

Dobiti Rektorovu nagradu posebno je priznanje jer je riječ o nagradi koja vrjednuje izniman trud i angažman studenata koji potvrđuju izvrsnost i pomiču granice, bilo osobne ili čak znanstvene

razine građanske kulture. Istraživanje je koncipirao tako da se teorijskom okviru pridodao empirijski dio u kojem su intervjuirani predstavnici deset ekoloških udruga diljem Hrvatske koje se bave tematikom odlaganja i gospodarenja otpadom. Zaključeno je da su ekološke udruge vrlo pozitivan primjer nevladinih organizacija u Hrvatskoj jer nastoje popularizirati temu koja, povijesno gledano, nažalost nije imala značajniju ulogu u svijesti hrvatskih građana.

Tijekom zahtjevnog transkribiranja intervjua i analize rezultata utvrdilo se da doista postoje institucionalni i infrastrukturni nedostaci na koje ekološke udruge već dugo upozoravaju, ali uz vrlo malo sluha i medijske pažnje. Udruge su izrazile dvojake stavove prema suradnji s lokalnim vlastima: naime, u nekim sredinama svijest o važnosti ove teme teško prodiere u redove vlasti, što se ogleda u neprihvatanju inicijativa i prijedloga udruga. Upravo su zato sve udruge

istaknule potrebu za sustavnom edukacijom, ne samo djece i mladih nego i odraslih građana, koji se tijekom svojega obrazovanja često nisu doticali takvih tema. Nedostatna provedba zakona – ponajprije manjak inspektora, komunalnih redara i nadzornih kamera – jedan je od ključnih problema jer dovodi do male incidencije kažnjavanja. Većina udruga smatra da je zakonski okvir primjeren i usklađen s europskim standardima. Međutim, njegov je učinak slab s obzirom na to da počinitelji prekršajnih i kaznenih djela pronalaze nove načine ilegalnog odlaganja otpada, na primjer zakopavanje otpada na poljoprivrednim zemljištima. Nažalost, mjerodavne institucije nisu dovoljno proaktivne u utvrđivanju i sprječavanju takvih radnji. Udruge su istaknule i infrastrukturnu neadekvatnost, vidljivu u malom broju reciklažnih dvorišta, sortirnica i kompostana, kao i oslanjanje na tehnološki zastarjela rješenja kao što je spaljivanje otpada.

Značajan doprinos udruge daju svojim komunikacijskim aktivnostima kojima uspijevaju doprijeti do javnosti, koja je često pogrešno informirana manjkavim sustavom javnoga komuniciranja. U tom pogledu, važne su aktivnosti na društvenim mrežama putem kojih se udruge obraćaju javnosti, prije svega mlađoj populaciji, ali i druge aktivnosti poput organizacije javnih tribina, edukacije mladih ili organiziranja radionica koje omogućuju sudionicima da se neposredno upoznaju s gospodarenjem otpadom, primjerice oporabom/recikliranjem.

Iako postoji niz prepreka i nedostataka u uspostavi kvalitetnoga sustava zbrinjavanja otpada, pozitivno je da se u Hrvatskoj razvija lokalna inicijativa koja potvrđuje rast kolektivne svijesti o ovom pitanju. Ekološke udruge stoga mogu biti iznimno važni akteri u pokretanju promjena, pod uvjetom da se njihov doprinos prizna i umrežuje s ostalim društvenim sektorima i akterima.

Gledajući sveukupno, zaključak je da su dugoročna i kvalitetna rješenja ostvariva tek kroz zajedničku odgovornost i suradnju svih dionika. Stvaranje ovakvog rada zahtjevan je višemesečni proces te je autor nagrađenoga rada *Ilegalno odlaganje otpada i utjecaj ekoloških udruga na kolektivnu svijest o važnosti učinkovitog gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj* zahvalan mentoru, doc. dr. sc. Ivanu Perkovu, na potpori u stručnom i moralnom smislu. Suradnja je bila logična jer je profesor Perkovu socijalna ekologija jedno od znanstvenih područja interesa, a njegova knjiga *Društvo otpada* bila je korisna literatura za ovaj rad. Mentor je prepoznao i istaknuo analitički element rada te njegove šire društvene implikacije, čemu je autor od samog početka težio. Sve to potvrđuje da je izbor aktualne teme i profesora Perkova kao mentora uz, naravno, veliki trud i angažman autora, bila „dobitna kombinacija“ za Rektorovu nagradu.

Na kraju se može zaključiti da Rektorovu nagradu treba shvatiti kao simboličan poziv studentima na razvoj njihove znatiželje, marljivosti, ustrajnosti i dosljednosti. Upravo su to elementi koji čine gradivne stupove uspjeha i izvrsnosti.

ROĐENDAN UMJETNOSTI U ZAGREBU KROZ SURADNJU UMJETNIČKOGA PODRUČJA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Pet katova kreativnosti i proslava dostupne umjetnosti

Uz domaćine s Muzičke akademije, u programu su sudjelovali studenti i profesori Akademije dramske umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti, Studija dizajna Arhitektonskoga fakulteta te Tekstilno-tehnološkoga fakulteta, ali i gosti iz Osijeka, Pule, Rijeke i Splita

PIŠE I SNIMIO: Branko Nad

U prostorima Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu upriličena je još jedna proslava **Rođendana umjetnosti**, međunarodne manifestacije posvećene kreativnosti i umjetničkom stvaranju, koja se 17. siječnja slavi diljem svijeta

Petosatno događanje, besplatno za posjetitelje, ponovno je okupilo stotine studenata, umjetnika i publike, željnih susreta s umjetnošću u svim njezinim oblicima.

UMJETNOST BEZ GRANICA

Program proslave odvijao se na više **katova zgrade Muzičke akademije**, gdje su se istodobno odvijale izvedbe, izložbe, projekcije i radionice. Posjetitelji su mogli zaviriti u procese umjetničkog obrazovanja i stvaranja: od glazbenih nastupa i filmskih projekcija, preko plesnih i dramskih performansa, do multimedij-skih i likovnih izložaba.

Posebice su atraktivni bili prostori na **pet katova**, gdje su se na različitim razinama i u različitim formama prezentirali rezultati studentskoga rada, ali i spontana umjetnička izražavanja, koja su privlačila publiku svih uzrasta.

Uz domaćine s Muzičke akademije, u programu su sudjelovali studenti i profesori Akademije dramske umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti, Studija dizajna Arhitektonskoga fakulteta te Tekstilno-tehnološkoga fakulteta. Također su se ovom slavlju pridružili i studenti umjetničkih akademija iz Osijeka, Pule, Rijeke i Splita.

Dramski segment programa izvan same zgrade nastavljen je i na susjednim lokacijama, kao što su scena F22 u Frankopanskoj ulici i Pozornica ADU-a na Trgu Republike Hrvatske, gdje su se prikazivali plesni i glumački radovi.

Rođendan umjetnosti ima dugu tradiciju: inicijativu je pokrenuo francuski umjetnik **Robert Filliou** 1963. godine, proglašivši 17. siječnja milijuntim rođendanom umjetnosti i simbolično istaknuvši da je umjetnost **vječna i dostupna svima**.

Proslava Rođendana umjetnosti

KREATIVNOST KAO ZAJEDNIČKI JEZIK

Osnovna je ideja da umjetnost spaja ljude i potiče dijalog bez institucionalnih i formalnih granica.

Prema riječima organizatora, cilj je manifestacije omogućiti svim zainteresiranim – poglavito mladima – **izravan kontakt sa stvaranjem i izvođenjem umjetničkoga sadržaja** te potaknuti publiku da aktivnije sudjeluje u umjetničkom životu grada.

Prepun program na Muzičkoj akademiji privukao je mješavinu zaljubljenika u umjetnost, ali i slučajnih prolaznika koji su spontano ušli u događanje. Osim izvedaba i izložaba, održane su i radionice te predstavljeni interaktivni radovi, što je dodatno potaknulo angažman posjetitelja.

Rođendan umjetnosti u Zagrebu još je jednom potvrdio kako kulturni život grada pulsira ne samo kroz tradicionalne institucije nego i kroz inicijative koje spajaju akademsku zajednicu s publikom u dinamičnom i interaktivnom okruženju.

Studentski nastupi: energija, istraživanje i hrabrost izraza

Posebnu pozornost publike tijekom večeri privukli su **studentski nastupi**, koji su jasno pokazali širinu umjetničkog istraživanja i visoku razinu izvedbene zrelosti mladih autora. Glazbeni program, raspršen po dvoranama i hodnicima zgrade Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, donio je raznolike interpretacije: od komorne glazbe i suvremenih skladbā do eksperimentalnih zvučnih pejzaža.

Studenti su se hrabro poigravali prostorom, akustikom i publikom, često brišući granicu između pozornice i gledališta.

Vizualni i multimedijски radovi studenata likovnih i dizajnerskih smjerova dodatno su obogatili večer. Instalacije, videoprojeksije i interaktivni radovi pozivali su publiku na sudjelovanje, istraživanje i dijalog, naglašavajući proces stvaranja jednako kao i konačni rezultat.

Zajednički nazivnik svih studentskih nastupa bila je sloboda eksperimenta i vidljiva želja za komunikacijom s publikom. Rodendan umjetnosti tako se još jednom pokazao kao važna platforma na kojoj mladi umjetnici mogu testirati ideje, steći iskustvo javnoga nastupa i osjetiti izravnu reakciju publike – bez pritiska formalnih okvira, ali s jasnom porukom o snazi i vitalnosti suvremene umjetničke scene. ///

Mnogi sadržaji bili su interaktivni za posjetitelje

Kineziološki fakultet proslavio 66. obljetnicu: Pred nama je unaprjeđenje znanstvene infrastrukture

Fakultet s dugogodišnjom tradicijom koji obrazuje stručnjake u kineziologiji i športu, neprekidno unaprjeđujući studijske programe i promičući zdrav način života, najavljuje nove znanstveno-infrastrukturne projekte, poput Dijagnostičkoga centra koji će djelovati u suradnji s brojnim institucijama i tvrtkama u području primijenjene kineziologije, biomedicine, STEM-a i ICT-a

PIŠE: Ana Konta
SNIMIO: Leon Ginder

Svečanom sjednicom Fakultetskoga vijeća proslavljen je Dan Kineziološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i ujedno 66. obljetnica Fakulteta. Na svečanosti su predstavljene najvažnije aktivnosti KIF-a u protekloj akademskoj godini i planovi u idućem razdoblju te su dodijeljene nagrade, priznanja i zahvalnice pojedincima i ustanovama koji su svojim radom, ostvarenjem ili suradnjom obilježili ovu godinu.

Brojni uzvanici uveličali su ovu svečanost, a među njima su bili rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, prorektori prof. dr. sc. Dubravko Majetić i prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić, državna tajnica Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih doc. dr. sc. Iva Ivanković, Božo Pavićin, savjetnik ministra znanosti, obrazovanja i mladih, Branko Ptiček, načelnik Sektora za upravljanje visokim učilištima i studentski standard, Krešimir Šamija, ravnatelj Uprave za sport Ministarstva turizma i sporta RH, veleposlanik Australije u Republici Hrvatskoj Nj. E. Richard Rodgers, veleposlanik Narodne Republike Kine u Republici Hrvatskoj Nj. E. Qi Qianjin i Stjepan Crnokić, pomoćnik pročelnika za sport u Sektoru za sport Gradskoga ureda za obrazovanje, sport i mlade Grada Zagreba.

Dobrodošlicu uzvanicima, suradnicima, studentima i gostima uputio je dekan izv. prof. dr. sc. Tomislav Rupčić.

„Danas ne obilježavamo samo broj godina postojanja našeg fakulteta. Danas slavimo tradiciju, identitet i vrijednosti koje su generacije nastavnika, istraživača, studenata i sportskih djelatnika stvarale

Svečana sjednica i proslava 66. obljetnice KIF-a

Dekan i prodekan KIF-a

Rektor Stjepan Lakušić

Dekan izv. prof. dr. sc. Tomislav Rupčić

više od pola stoljeća. Slavimo šezdeset šest godina predanosti i znanosti! U tih šezdeset šest godina naš je fakultet izrastao u nacionalno i međunarodno središte koje okuplja najbolje studente, gdje se razvijaju budući lideri u sportu, obrazovanju i javnom zdravlju”, rekao je dekan Rupčić.

Kineziološki fakultet vodeća je znanstvena i obrazovna ustanova u Republici Hrvatskoj koja je oblikovala ne samo vrhunske stručnjake nego i odgovorne, etične i

vizionarske pojedince koji značajno pridonose razvoju struke, sustava i društva. Povijest KIF-a ispisana je znanstvenim postignućima, napretkom u športu i kineziologiji, međunarodnim suradnjama te brojnim uspjesima studenata i zaposlenika.

„Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu obrazuje vrhunske stručnjake koji pridonose razvoju znanosti i istraživanjima, a istovremeno ostvaruju iznimne rezultate u sportu. Sa svojim zavodima

i laboratorijima Fakultet provodi znanstveni, nastavni i stručni rad. Prisutnost uvažених veleposlanika na svečanoj sjednici govori da je fakultet kao visoko-obrazovna ustanova vrlo cijenjen jer se tu provode studijski programi kineziologije na engleskom jeziku i dobivaju znanja koja su relevantna u sportu”, istaknuo je rektor prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, osvrnuvši se na izvanrednu suradnju s dekanom Rupčićem tijekom priprema programskih ugovora.

Državna tajnica Iva Ivanković

U nastavku programa nazočnima se obratila državna tajnica **Iva Ivanković** u ime ministra znanosti, obrazovanja i mladih Radovana Fuchsa.

„Čestitam vam na svim vašim doprinosima i postignućima u znanstvenom i istraživačkom smislu, a ono što posebno pohvaljujem je vaš angažman izvan akademske zajednice u vidu brojnih aktivnosti koje ostvarujete u suradnji sa školama, promičući zdrav život i kretanje koje je posebno važno u ovo digitalno doba kad se sve manje krećemo“, rekla je državna tajnica.

TRŽIŠTE RADA IZISKUJE PRILAGODBU PROGRAMA

Kineziološki fakultet sustavno se razvijao desetljećima. Na njemu se izvode sveučilišni studiji *Kineziologija* (integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij), *Kineziologija* (doktorski studij) i stručni studiji *Izobrazba trenera* (prije-diplomski stručni studij i specijalistički diplomski stručni studij). Fakultet se može pohvaliti s čak 15 specijaliziranih istraživačkih laboratorija i 4 centra, od kojih su Laboratorij za kineziterapiju i Laboratorij za virtualnu stvarnost i simulaciju osnovani u prošloj akademskoj godini, a Kineziterapijski nastavni centar i Centar za razvoj i implementaciju politika tjelesne aktivnosti u obrazovanju formalno su započeli s radom potpisivanjem programskog ugovora. U prošloj akademskoj godini ukupno je objavljeno **113 znanstvenih radova** u časopisima indeksiranim u bazi podataka *Web of Science* i 135 znanstvenih radova u bazi podataka *Scopus*.

Na početku svojega godišnjeg izvješća, dekan Rupčić predstavio je novu upravu koju čine: izv. prof. dr. sc. Tatjana Trošt Bobić, prodekanica za znanost i projekte, izv. prof. dr. sc. Ivan Segedi, prodekan za osiguranje kvalitete, međunarodnu suradnju i protokol, izv. prof. dr. sc. Dario Škegro, prodekan za studijske programe

Dekanova nagrada za Domagoja M.

Izv. prof. dr. sc. Maroje Sorić dobio je priznanje za svoj rad i postignuća

Dekanovu nagradu dobila je studentica Inga Sadaić

Dekanovu nagradu dobio je Jakob Ivan Košak

Nagrađeni studenti i zaposlenici KIF-a

i studente, i doc. dr. sc. Marijo Baković, prodekan za poslovanje i infrastrukturni razvoj. Zahvalivši im na potpori i suradnji, osvrnuo se na nove izazove i planove koji ih očekuju u sljedećem razdoblju.

„Kontinuirano se razmatra potreba za unaprjeđenjem postojećih studijskih programa u skladu s potrebama tržišta rada i zahtjevima suvremenog društva. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti edukaciji magistara kineziologije za rad u odgojno obrazovnom sustavu. Nažalost, sve je veći broj djece s različitim zdravstvenim problemima, jedna od najčešćih je upravo

pretilost, ali isto tako imamo sve više djece s poteškoćama u razvoju. Slijedom navedenoga, smatram da je jako važno prilagoditi studijske programe kako bi naši kadrovi stekli dodatna znanja i potrebne kompetencije za rad u takvom okružju“, rekao je dekan Rupčić.

Takoder je istaknuo kako raste potreba za programima zdravstveno usmjerene tjelesne aktivnosti koji zahtijevaju specifična znanja i kompetencije. Uz to, napomenuo je kako vrhunski šport intenzivno napreduje i zahtijeva stručnjake koji prate suvremene trendove, uključujući primjenu

modernih tehnologija i naprednih trenažnih metoda. U travnju je KIF bio domaćin konferencije *ORPHEUS Navigating PhD Programs in Times of Crises and Changes*.

CENTAR ZA PODRŠKU STUDENTIMA

„Osnovali smo **Centar za podršku studentima** koji je potpisivanjem programskog ugovora i službeno započeo s radom. Centar djeluje dvosmjerno i ima važnu ulogu u povezivanju studenata i Fakulteta. S jedne strane odgovara na individualne potrebe studenata, pružajući im psihosocijalnu podršku i savjetodavne usluge, dok s druge strane samostalno inicira i provodi brojne aktivnosti, poput radionica i seminara. Među njima se ističu radionice o upravljanju vremenom, učinkovitom učenju i pripremi ispita, kao i aktivnosti realizirane u suradnji s alumni zajednicom, uključujući i teme studentskog poduzetništva i dana karijera“, dodao je dekan izv. prof. dr. sc. Tomislav Rupčić.

Tijekom prošle akademske godine brojne športske ekipe KIF-a redovito su sudjelovale u natjecanjima sveučilišnoga športa i osvajale nagrade.

„Jedan od ključnih smjerova budućeg razvoja Fakulteta jest unaprjeđenje **znanstvene infrastrukture**. Želja nam je ojačati, ponajprije infrastrukturno, **Diagnostički centar**, kao bazu znanstvenoistraživačkoga rada, ali i kao podršku rekreativnom i vrhunskom sportu kroz širok spektar testiranja. U tom se centru godinama provode testiranja brojnih vrhunskih sportaša koji postižu izvanredne rezultate i promoviraju Hrvatsku. Tako je i u prošloj akademskoj godini **provedeno više od 500 testiranja** za potrebe različitih sportova“, istaknuo je dekan Rupčić.

NAGRAĐENA I SKIJAŠICA ZRINKA LJUTIĆ

U drugom dijelu svečanosti dekan je dodijelio priznanja, zahvalnice i nagrade suradnicima i studentima. Posebne zahvalnice za suradnju i rad na Programskom ugovoru primili su rektor prof. dr. sc. Stjepan Lakušić i državna tajnica doc. dr. sc. Iva Ivanković. Potom je najuspješnijim studentima dodijelio Dekanove nagrade, a jedna od nagrađenih je bila i naša poznata skijašica **Zrinka Ljutić**, koja zbog profesionalnih obveza nije mogla doći na svečanost, ali je svoju zahvalu poslala u videoporuci. Iznimno ponosna na nagrade koje je dobila, Zrinka je istaknula da je počašćena što je studentica KIF-a, fakulteta koji promiče prave i istinske vrijednosti te obrazuje stručnjake spremne za najveće izazove koje nosi vrhunski šport. ///

Svečana sjednica

Zahvalnicu je primila i državna tajnica Iva Ivanković

Zahvalnica rektoru Stjepanu Lakušiću za suradnju na Programskom ugovoru

EDUKACIJSKI PROGRAM ZA ZNANSTVENIKE I ISTRAŽIVAČE

Od *startup* iskre do inovacija u velikim korporacijama

Prvo izdanje *Science2Business* edukacijskoga programa, koji provodi Sveučilište u Zagrebu u ulozi EIT Health predstavnika za Hrvatsku, svečano je završeno prigodnim prezentacijama predstavnika uspješnih tvrtki i radionicom sudionika edukacije u dvorani Zagrebačkog inovacijskog centra. *Science2Business in Healthcare* praktičan je, interaktivan i nadahnujući edukacijski program namijenjen doktorandima, postdoktorandima te istraživačima koji žele uspješno plasirati i komercijalizirati svoje inovacije u području zdravstva. U protekla dva mjeseca polaznici programa sudjelovali su na intenzivnim radionicama te prošli sve teme vezane za inoviranje: od pokretanja razvojne tvrtke, istraživanja, razvoja, priča o brendu do sastavljanja tima, umreživanja, predstavljanja i plasiranja proizvoda na tržište.

„Zadovoljstvo mi je pozdraviti vas u ime Centra za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu na ovom završnom događanju *Science2Business*, koje će pomoći mladim znanstvenicima i istraživačima u području zdravstva da svoje ideje mogu plasirati

Anita Pivac, voditeljica Centra za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije

Na završnom događaju edukacijskoga programa *Science2Business* sudionici su imali priliku poslušati tri uspješne priče o inovacijama na svim razinama, od razvojne tvrtke do inovacija u velikim korporacijama, a predstavili su ih Dora Adanić iz tvrtke Genera istraživanja, Daniel Kvak iz tvrtke Carebot i Cinzia Gussoni iz tvrtke Novartis

PIŠE: Ana Konta
SNIMIO: Leon Ginder

kao inovacije i komercijalizirati ih na tržištu. Kroz ovakve događaje želimo naglasiti da inovacija nije linearan proces nego živi organizam koji se oblikuje na presjeku znanosti, tehnologije i stvarnih potreba društva. Vjerujem da će ovo okupljanje biti inspirativno, motivirajuće i uistinu vrijedno, kako za mlade istraživače, tako i za iskusne profesionalce. Uspjeh svakog inovacijskog ekosustava ovisi o suradnji, otvorenosti i istinskoj spremnosti za učenje i prenošenje iskustava“, istaknula je u pozdravnom govoru Anita Pivac, voditeljica Centra za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije.

TRI USPJEŠNE PRIČE O INOVACIJAMA

Kao partner Sveučilištu u Zagrebu u ovom programu je tvrtka Novartis. Novartis Hrvatska d. o. o. dio je švicarske multinacionalne farmaceutske tvrtke Novartis AG sa sjedištem u Baselu.

„Posebno mi je drago što ćemo vam na završnoj radionici predstaviti tri različita pogleda na inovacije. Predstavit će nam se tri istraživačke tvrtke: prva je predstavica iz Hrvatske, a gospođa Dora Adanić približit će vam tvrtku Genera Research i njihove inovacije. Zatim ćete čuti o *startup* inovacijskoj tvrtki Carebot iz Češke, a predstaviti će nam je Daniel Kvak i Adela Flekova. Putem videoveze obratit će vam se i moja kolegica iz Novartisa Cinzia Gussoni“, najavila je predavače i voditeljje

Silvija Strunjak Ergotić, Novartis

grupa u završnoj radionici Silvija Strunjak Ergotić iz tvrtke Novartis.

Na završnom događaju sudionici su imali priliku poslušati uspješne priče inoviranja na svim razinama, od najranijih faza razvoja poduzetničkih pothvata do inovacija u velikim korporacijama. Svoje su priče predstavili Dora Adanić iz tvrtke Genera istraživanja, Daniel Kvak iz tvrtke Carebot i Cinzia Gussoni iz tvrtke Novartis.

PRIMJENA UI-JA U RADIOLOGIJI

Mladi i uspješni češki poduzetnik Daniel Kvak sudionicima edukacije objasnio je glavne korake u procesu inovacije na primjeru poduzeća Carebot, koje je postalo europski lider u primjeni umjetne inteligencije u medicinskom snimanju. Carebot danas bolnicama nudi sveobuhvatna UI rješenja s međunarodno priznatim MDR certifikatom. Bolnice tako dobivaju cijeli spektar alata: analizu rendgenskih snimaka prsnog koša, otkrivanje prijeloma kostiju, procjenu starosti kostiju i mjerenje kostura, specijalizirane aplikacije za CT glave i CT pluća te UI podršku za radiologe u mamografskoj evaluaciji.

„U Carebotu koristimo UI rješenja u kliničkoj praksi. Kao *startup*, pokazujemo da iz ovog dijela Europe mogu doći revolucionarna rješenja koja postavljaju nove globalne standarde. Isporučujemo rješenja bolnicama, a liječnici dobivaju pouzdanog asistenta koji im pomaže da brže i točnije prepoznaju ozbiljne bolesti. Cilj nam je spasiti što više života i unaprijediti skrb o pacijentima“, istaknuo je gospodin Kvak.

Adela Flekova i Daniel Kyak iz Carebota

Što je najvažnije za pokretanje start-upa

Cinzia Gussoni vodila je treću skupinu

dr. sc. Vesna Gabelica Marković

Radionica koju su vodile Silvija Strunjak Ergotić i Cinzia Gussoni

Završno događanje Science2Business

U Carebotu su ovu uspješnu poslovnu priču započeli s rješenjem za rendgenski pregled prsnog koša, a razlog je bio jednostavan.

„Radiologija je posljednjih godina enormno napredovala, a umjetna inteligencija sada je dio naše svakodnevne rutine. Počeli smo to primjenjivati tijekom COVID pandemije za otkrivanje promjena u bolesnika s upalom pluća. Nastavili smo razvijati rješenja tako da danas imamo kompletan portfelj mišićno-koštanog rendgenskog snimanja, mamografije i sve je certificirano prema MDR uredbi o medicinskim uređajima u Europi“, objasnio je Daniel Kvak.

INOVACIJE KAO PREDUVJET ZA RAST

Cinzia Gussoni predstavila je Novartis, jednu od najvećih svjetskih farmaceutskih tvrtki, koja posebno potiče inovacije te suradnju s akademskim institucijama u pomicanju granica znanosti, ističući važnost održivosti te stvarajući dugoročnu vrijednost za pacijente, dioničare, zaposlenike i društvo u cjelini.

„Pokušat ću vam prikazati nešto sveobuhvatniji pristup inovacijama u jednoj velikoj farmaceutskoj kompaniji kao što je Novartis. Inovacije su prije svega preduvjet za rast jedne kompanije. Kad govorimo o farmaceutskoj industriji, onda ne mislimo samo na inoviranje u laboratorijima, na testiranjima, u kliničkim ispitivanjima i razvoju lijekova. Naravno, koristimo inovativne tehnologije za razvoj lijekova, ali to nije sve. Naime, u velikim kompanijama postoji puno više prostora za inovacije u raznim područjima, primjerice u optimizaciji proizvodnje, u nabavi, u opskrbnom lancu“, istaknula je Cinzia Gussoni.

RAZVOJ HRVATSKOGA LIJEKA ZA CIJELJENJE KOSTIJU

Dora Adanić, operativna direktorica u tvrtki Genera istraživanja

Dora Adanić operativna je direktorica i direktorica financija u tvrtki **Genera istraživanja**, gdje radi posljednjih pet godina. Riječ je o biotehnoškoj tvrtki koja u svom patentnom portfelju bilježi više od 30 globalnih патената iz područja biomedicine, a trenutačno razvija lijek za regeneraciju koštanog tkiva – **OSTEOGROW**. Riječ je o lijeku za globalnu primjenu, koji je u cijelosti razvijen u Hrvatskoj, od otkrića djelatne tvari do stavljanja na tržište. Tvrtku je osnovao akademik prof. dr. sc. Slobodan Vukičević 2001. godine

i od samog je početka fokusirana na inovaciju raznih rješenja za regeneraciju tkiva.

„Imamo interdisciplinarni tim i preko 30 патената, a zadnjih desetak godina smo se fokusirali intenzivno na razvoju lijeka za cijeljenje kosti **OSTEOGROW**, koji je prošao faze „jedan“ i „dva“ kliničkih ispitivanja na četiri indikacije. Sada se pripremamo za fazu tri, a to je pretkomercijalizacija lijeka, i za komercijalnu fazu, gdje očekujemo dolazak lijeka na tržište 2027. godine za indikaciju u dentalnoj aplikaciji – povećanje alveolarnoga grebena“, u kratkim crtama predstavila je direktorica Adanić tvrtku Genera istraživanja.

Ovaj lijek ponajprije je usmjeren na primjenu u ortopediji i dentalnoj medicini, a kad govorimo o segmentaciji tržišta, onda je fokus na kralježnici i dugim kostima, a što se tiče dentalne primjene, fokus je na povećanju alveolarnoga grebena. Genera istraživanja imaju globalnu strategiju razvoja, a primarna tržišta su im Europa i Amerika, potom Kina i Indija, a onda Kanada, Južna Amerika i Afrika.

Završne prezentacije sudionika edukacije

U drugom dijelu događanja sudionici su se podijelili u tri skupine i s predavačima prošli sve detalje i izazove te dobili savjete koji će im pomoći pri stavljanju inovativnih proizvoda na tržište. Kao predstavnici svojih timova, završne prezentacije održali su **dr. sc. Stipe Lukin**, znanstvenik i poduzetnik, **dr. sc. Branimir Plavša**, viši asistent na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te **prof. dr. sc. Miroslav Harjaček**, dr. med., specijalist pedijatar, supspecijalist pedijatrijske reumatologije.

Sudionici završne radionice Science2Business in Healthcare

ZAHVALA PARTNERIMA I SPONZORIMA

Sudeći po nasmijanim licima polaznika edukacije, završna radionica i nadahnjujuće priče bile su motivirajuće i od velike pomoći.

„Ciljevi ovog programa su razvijati poduzetnički način razmišljanja među istraživačima, unaprijediti poslovne kompetencije i vještine učinkovite komercijalizacije te poticati suradnju s industrijskim partnerima i ključnim dionicima. Želim zahvaliti svim sudionicima na aktivnom sudjelovanju u ovom intenzivnom programu, kao i svim mentorima brojnih radionica, održanih u sklopu programa. Posebno zahvaljujem našim prijateljima, partneru tvrtki Novartis i sponzorima, koji su prepoznali vrijednost ovakvog programa, Svjetskoj banci te Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih, koji su nas također podržali“, rekla je na kraju ovog vrijednog događanja **dr. sc. Vesna Gabelica Marković**, programska voditeljica inovacijskih zajednica u Centru za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. ///

Na studentskom natjecanju poslovnih projekata 2025. *Hrvatska pamet Hrvatskoj*, održanom potkraj prošle godine u organizaciji *Poslovnog dnevnika* i *Večernjeg lista*, studenti Sveučilišta u Zagrebu Ekonomskoga fakulteta ostvarili su sjajan uspjeh.

Studenti s hrvatskih sveučilišta natjecali su se u trima kategorijama: *Kapitalni genijalci*, *Tech transformatori* i *ESG horizonti*. U svim trima kategorijama najboljim su proglašeni projekti studenata Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Projekti su izrađeni pod mentorstvom dvoje profesora s Katedre za marketing: izv. prof. dr. sc. Irene Pandže Bajs i prof. dr. sc. Miroslava Mandića. Cjelokupni projekt započeo je u veljači, a završio je proglašenjem najboljih rješenja i dodjelom novčanih nagrada u prosincu.

U prvoj kategoriji *Kapitalni genijalci* pobijedio je projekt *Pennzia*, koji su pripremile studentice Ema Latinović, Tea Pavić i Katarina Peulić. Autorice su predstavile svoje rješenje usmjereno na financijsko planiranje i dugoročnu štednju za mirovinu. Cilj kategorije bio je potaknuti inovativnu primjenu znanja i vještina u učinkovitom upravljanju osobnim financijama te osvijestiti važnost dugoročne štednje i pripreme za mirovinu. Nagrađeni projekt *Pennzia* zapravo je aplikacija unutar sustava banaka koja služi za automatsko svakodnevno ulaganje mikroiznosa.

Pobjednici u drugoj kategoriji *Tech transformatori* autori su projekta *Automatizirana kabina za čišćenje odjeće*: Daniel Glavić, Matea Ivić i Ana Palić. Studenti su željeli stvoriti inovativan proizvod koji rješava konkretan problem korisnika i upravo samostalna automatizirana kabina za čišćenje odjeće nameće se kao izvanredno rješenje za brzo i učinkovito pranje odnosno čišćenje odjevnih predmeta.

Treća kategorija bila je *ESG horizonti*, u kojoj je pobijedio projekt *Tasty Wasty*, a nagrađene su studentice Ema Bešić, Lana Demeter i Karla Kvakić.

Njihov projekt *Tasty Wasty* zapravo je aplikacija koja je zamišljena kao virtualni hladnjak. Aplikacija pomaže korisniku da ne baca hranu kojoj istječe rok trajanja. Naime, ona ga pravodobno obavijesti i ponudi mu recept s namirnicama koje su pred istekom roka trajanja. Ušteda je višestruka: manje se troši vremena, energije i vode, a pritom se razvija svijest o nepotrebnom bacanju hrane i očuvanju prirode.

Pobjednici u svim trima kategorijama osvojili su novčanu nagradu u iznosu od 1.500 eura, koju su osigurali *Poslovni dnevnik* i *Večernji list*, kao i školarinu za International Summer School program Zagrebačke škole ekonomije i managementa. Riječ je o trotjednom programu na engleskom jeziku koji okuplja oko 70 studenata iz cijelog svijeta.

Čestitamo studentima i njihovim mentorima na osvojenim nagradama! ///

Sjajan uspjeh studenata ekonomije Sveučilišta u Zagrebu

Na studentskom natjecanju *Hrvatska pamet Hrvatskoj*, koje su organizirali *Poslovni dnevnik* i *Večernji list*, prve tri nagrade pripale su studentima ekonomije, a nagrađeni su projekti odnosno aplikacije za dugoročnu štednju za mirovinu, za automatizirano čišćenje odjeće i za pametno zbrinjavanje hrane kojoj se bliži rok trajanja

PIŠE: Ana Konta

FOTO: PIXSELL, Luka Antunac

Nagrađeni na natjecanju *Hrvatska pamet Hrvatskoj*

Još ne štedite za mirovinu? Aplikacija *Pennzia* u tome vam može pomoći!

AUTORICE PROJEKTA:
Katarina Peulić, Ema Latinović i Tea Pavić, studentice 3. godine ekonomije Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Tko je došao na ideju da za kategoriju *Kapitalni genijalci* radite aplikaciju koja je usmjerena na financijsko planiranje i dugoročnu štednju za mirovinu?

Pennzia nije bila naša prva ideja koju smo imali, no razgovarajući i važući prednosti i nedostatke, shvatile smo manjkavosti prethodnih ideja i odlučile riješiti problem koji je sve više prisutan, a i nas čeka, a to je nesigurna mirovina. U samim postavkama kategorije *Kapitalni genijalci* tražilo se da osmislimo rješenje za dugoročnu štednju i sigurniju starost, a mi smo spojile ugodno s korisnim i osmislile aplikaciju *Pennzia*.

Prvo mjesto u kategoriji *Kapitalni genijalci*

Kako ste podijelili zadatke, tko je što radio u ekipi? Jeste li radili istraživa-nje tržišta?

Projekt, pa i samu ideju, razradivale smo tijekom cijelog ljetnog semestra na 2. godini u sklopu kolegija *Osnove marketinga*. Nekako je sve išlo *step-by-step* uz vodstvo profesora, tako da bi svaki tjedan na kavi zajedno napravile tjedni zadatak. Klasično istraživanje tržišta nismo provodile, nego smo se poslužile već provedenim istraživanjima o financijskoj pismenosti i povjerenju u financijski i mirovinski sustav. Brojke su svakako išle u našu korist.

Što za vas znači ova nagrada? Osim novčane nagrade, dobili ste i besplatnu školarinu za trotjedni International Summer School program?

Nagrada nam je potvrdila da je ideja stvarno značajna i dobra te da se naša temeljitost i posvećenost isplatila. Jako smo zahvalne što je žiri prepoznao vrijednost osiguravanja sigurnije budućnosti u ovom nestabilnom svijetu. Novčanom smo se nagradom već počastile, a International Summer School program s nestrpljenjem čekamo i veselimo mu se!

Samostalna automatizirana kabina za čišćenje odjeće uštedjet će vaše vrijeme i novac

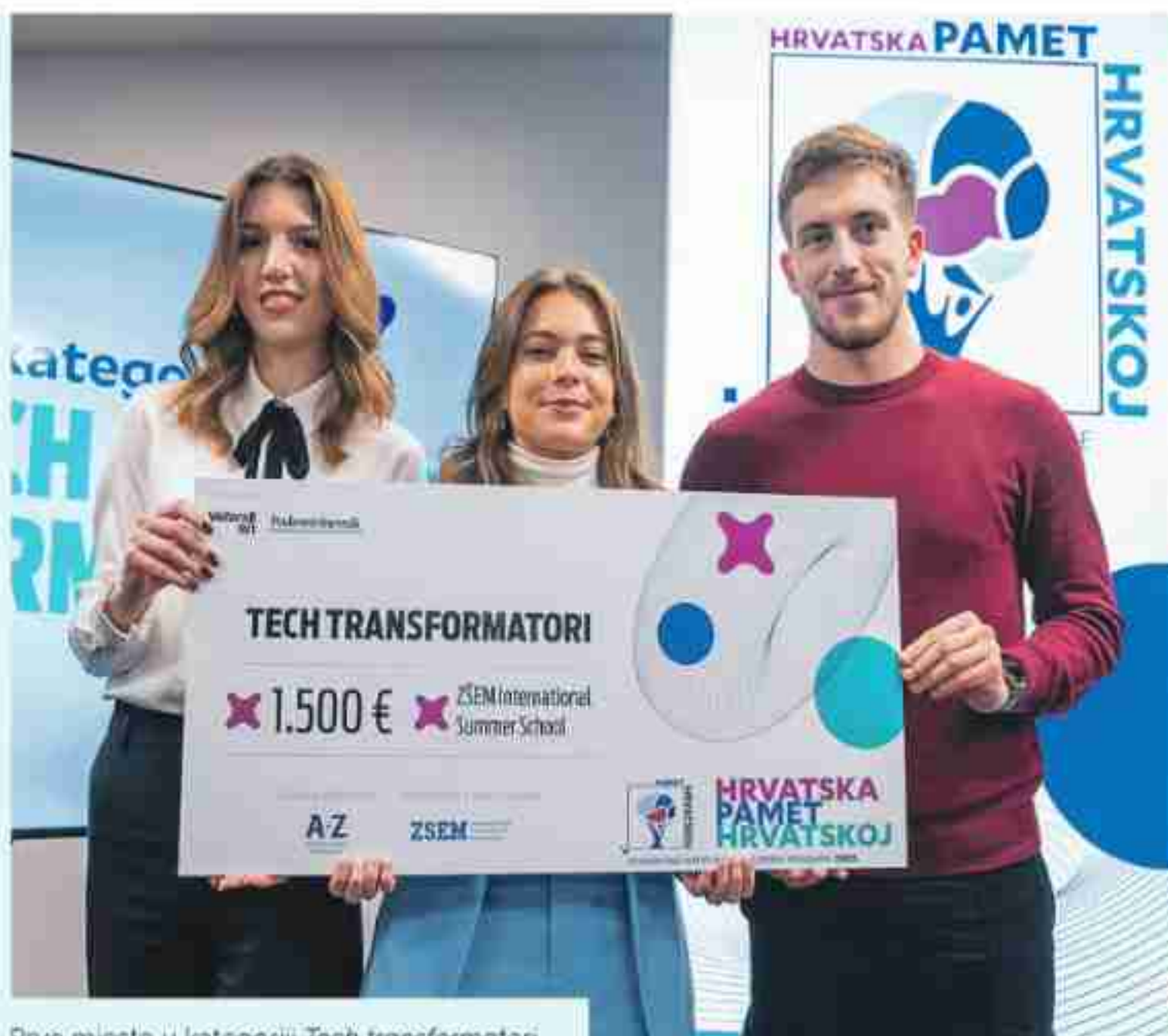
AUTORI PROJEKTA: Daniel Glavić, Matea Ivić, Ana Palić, studenti 3. godine ekonomije, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Kako ste došli na ideju da za kategoriju *Tech transformatori* radite projekt *Automatizirane kabine za čišćenje odjeće*?

Ideja za projekt nije nastala kao unaprijed planirana poslovna inicijativa, već sasvim spontano. Sinula nam je jedan dan nakon faksa, dok smo sjedili na kavi i razgovarali o tome koliko je danas izazovno osmisliti uistinu inovativan proizvod koji rješava konkretan problem korisnika. Kroz neobaveznu raspravu, korak po korak, dotaknuli smo se svakodnevnih navika, održavanja odjeće i nedostatka vremena, što nas je postupno dovelo do koncepta automatizirane kabine za čišćenje odjeće. Ideja se razvila kroz razgovor i zajedničko promišljanje, a ne kao nešto što smo imali unaprijed zacrtano.

Riječ je o tehnološki naprednom rješenju, zar ne? Postoji li nešto slično na svjetskom tržištu?

Projekt automatizirane kabine za čišćenje odjeće osmišljen je kao kompaktno, tehnološki napredno rješenje koje korisnicima omogućuje brzo, učinkovito i jednostavno osvježavanje i čišćenje odjeće bez klasičnih procesa pranja ili kemijskog čišćenja. Istražujući dostupne izvore i primjere sa svjetskog tržišta, uočili smo da već postoje različite varijacije sličnih rješenja, poput uređaja za parno osvježavanje, dezinfekciju ili uklanjanje neugodnih mirisa iz odjeće. Međutim, ono što naš projekt čini posebnim jest činjenica da trenutno ne postoji ništa jednako kompaktno i integrirano u obliku samostalne automatizirane kabine, prilagođene širokoj primjeni i svakodnevnim potrebama korisnika.

Prvo mjesto u kategoriji *Tech transformatori*

Što za vas znači ova nagrada? Osim novčane nagrade, dobili ste i besplatnu školarinu za trotjedni International Summer School program?

Ova nagrada za nas predstavlja snažan vjetar u leđa i dodatnu potvrdu da trebamo vjerovati u svoje ideje i vlastite sposobnosti. Pobjeda u kategoriji *Tech transformatori* dala nam je motivaciju i samopouzdanje za daljnji razvoj, ali i osjećaj da smo na dobrom putu. Posebno smo uzbuđeni zbog prilike sudjelovanja u International Summer School programu, jer vjerujemo da će nam stečena znanja, nova iskustva i međunarodno okruženje pomoći da se još bolje pripremimo za buduće izazove, kako one na fakultetu, tako i one koje nas očekuju u profesionalnom životu.

Želite izbjeći bacanje hrane i uštedjeti na struji? Virtualni hladnjak je rješenje!

AUTORICE PROJEKTA: Ema Bešić, Karla Kvakić, Lana Demeter, studentice 3. godine ekonomije, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Tko je došao na ideju da za kategoriju *ESG horizonti* napravite aplikaciju *Tasty Wasty*?

Ideju za aplikaciju dala je Lana. Ona je prva došla na ideju o virtualnom hladnjaku. Međutim, od samog početka sve tri smo imale vrlo sličnu viziju smjera u kojem želimo ići. Bilo nam je važno da se projekt bavi smanjenjem bacanja hrane jer smo svjesne koliko je to danas velik i aktualan problem. Zajednički smo zaključile da aplikacija ima puno više smisla nego konkretan fizički proizvod, budući da smo se stavile u ulogu korisnika – u svakodnevnom životu svi se najviše oslanjamo na mobitele i aplikacije. Lana je započela glavnu ideju, a kroz timski rad smo ju zajedno dalje razvijale, nadograđivale i oblikovale u konačni koncept aplikacije *Tasty Wasty*.

Jeste li vi ekološki osviještene i koliko pazite na očuvanje prirode, prirodnih resursa i pametno korištenje namirnica za prehranu?

Projekt *Tasty Wasty* za nas predstavlja spoj ideje, osobnih vrijednosti i svijesti o problemima s kojima se svakodnevno susrećemo. Potaknuo nas je sve prisutniji problem bacanja hrane i činjenica da se pritom nepotrebno troše resursi poput vode, energije i vremena. Kroz ovaj projekt željele smo naglasiti koliko je važno razvijati odgovorniji odnos prema hrani te pokazati da se uz malo organizacije i promjene navika može napraviti velika razlika. *Tasty Wasty* zato ne doživljavamo samo kao tehnološko rješenje, već kao alat koji potiče promišljanje, planiranje i svjesnije svakodnevne odluke. Ekološka osviještenost za nas nije samo pojam, već dio svakodnevnog života. Trudimo se paziti na očuvanje prirode i prirodnih resursa kroz promišljenu kupnju, planiranje obroka i nastojanje da se namirnice iskoriste do kraja. Svjesne smo da upravo odgovorno korištenje hrane ima velik utjecaj na smanjenje otpada i očuvanje okoliša. Upravo iz takvog načina razmišljanja, osobnih navika i želje

Prvo mjesto u kategoriji *ESG horizonti*

da potaknemo i druge na slične promjene nastala je ideja projekta *Tasty Wasty* kao doprinos održivijem i odgovornijem načinu života.

Što za vas znači ova nagrada? Osim novčane nagrade, dobili ste i besplatnu školarinu za trotjedni International Summer School program?

Znale smo da je naša ideja jedinstvena i konkurentna ostalim natjecateljima. Unatoč tomu, bile smo iskreno iznenađene kada su nam javili da smo ušle u uži krug kandidata i da imamo priliku osvojiti nagradu, a pogotovo kada su nas na kraju proglasili pobjednicama. Zapravo, sama nagrada nije nam bila primarni cilj, puno nam više znači činjenica da je naš proizvod prepoznat kao najbolji u svojoj kategoriji *ESG horizonti*. Ipak, osvajanje novčane nagrade dalo nam je dodatnu motivaciju i ambiciju da ideju *Tasty Wasty* pretvorimo u stvarnost. Smatramo da će nam upravo besplatna školarina za trotjedni International Summer School program pružiti vrijedno znanje i iskustvo koje će nam značajno pomoći u daljnjem razvoju aplikacije, ali i u izgradnji naših karijera. Vjerujemo da će nam ovaj program otvoriti nove prilike za profesionalni i osobni razvoj.

UNESCO I UČITELJSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

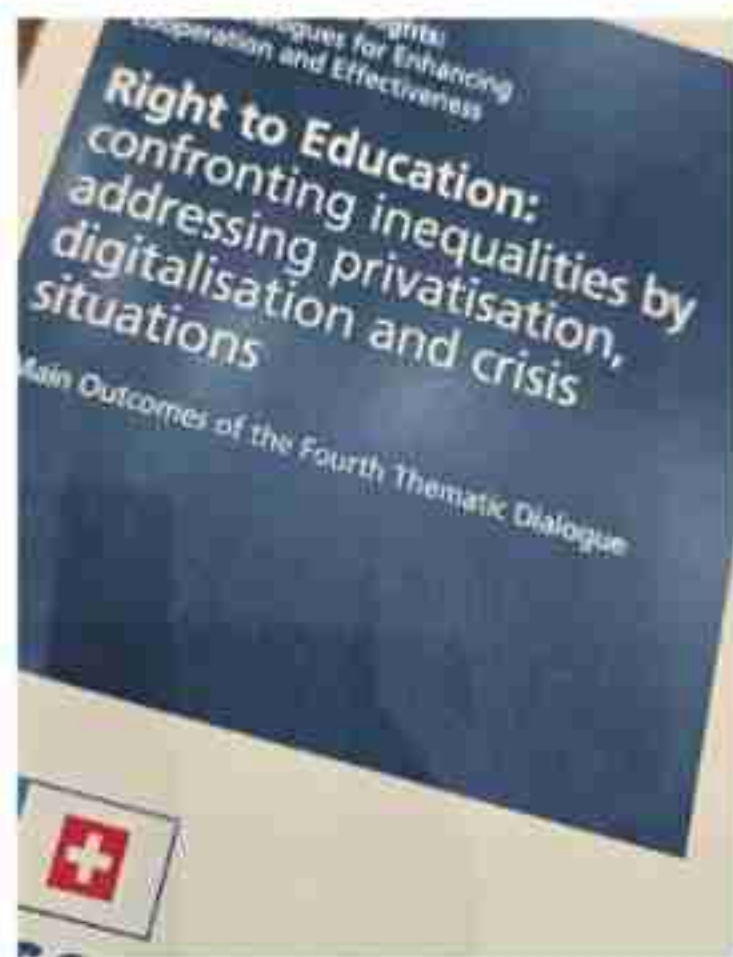
Kakva je budućnost prava na obrazovanje?

Na UNESCO-ovu međunarodnom simpoziju sudjelovala je i izv. prof. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić s Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, novoizabrana predsjednica Svjetske organizacija za predškolski odgoj i obrazovanje OMEP

PIŠE: Branko Nad
FOTO: iz privatnog albuma

Međunarodni simpozij o budućnosti prava na obrazovanje, koji je UNESCO organizirao 9. prosinca 2025. u Parizu, okupio je ključne međunarodne dionike kako bi zajednički obilježili 65. obljetnicu *Konvencije protiv diskriminacije u obrazovanju* iz 1960. godine te obnovili globalne obveze u zaštiti i razvoju ovoga temeljnog ljudskog prava.

Na panelu je sudjelovala izv. prof. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić s Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom rasprava istaknula se potreba za jačanjem sustava obrazovanja u kontekstu novih globalnih izazova, uključujući digitalizaciju, umjetnu inteligenciju, klimatske promjene i povećanu učestalost različitih oblika migracija i raseljavanja.

Međunarodni simpozij o budućnosti prava na obrazovanje

„U sklopu tematskih sesija poseban naglasak stavljen je na ulogu inicijalnog obrazovanja odgojitelja i učitelja u ostvarivanju prava na obrazovanje, kao i na značaj akademskih sloboda za njegovo puno ostvarenje. Sudionici su istaknuli da kvalitetno obrazovanje od najranije dobi te sustavno ulaganje u profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih djelatnika predstavljaju ključne preduvjete za pravedne i uključive obrazovne sustave“, objašnjava profesorica Višnjić Jevtić za *Akademski list*.

Profesorica Višnjić Jevtić u Parizu je bila i kao predstavnik Svjetske organizacija za predškolski odgoj i obrazovanje OMEP, čija je novoizabrana predsjednica, a ujedno i potpredsjednica za europsku regiju.

U izaslanstvu OMEP-a pridružili su joj se bivša svjetska predsjednica Ingrid Pramling Samuelsson, koja obnaša uglednu UNESCO-ovu katedru za ECE i ESD, te Gilles Pétreault, predsjednik OMEP-a Francuska i predstavnik OMEP-a pri UNESCO-u.

Simpozij pod nazivom *Obnavljanje globalnih obveza i određivanje budućeg smjera* poslužio je kao ključna platforma za procjenu napretka, raspravu o tekućim izazovima i istraživanje novih pitanja poput digitalizacije, umjetne inteligencije, klimatskih promjena i raseljavanja, sve u kontekstu prava na obrazovanje.

Sudjelovanje najvišega vodstva OMEP-a naglasilo je predanost organizacije zalaganju za prava najmlađe djece. **///**